

Årsredovisning 2021

av.se

Grafisk formgivning: Essen International

Foto: Mikael Gustavsen, Arbetsmiljöverket,
Hans Alm, Sören Andersson, Magnus Moström,
Sandra Ahlqvist

Förord

Coronapandemin fortsatte att prägla hela år 2021. Arbetsmiljöverket har fortsatt fått anpassa verksamheten till detta. I denna årsredovisning har vi närmare utvecklat detta.

Vi ser att vårt uppdrag även fortsättningsvis kommer att påverkas av den rådande pandemin och vi fortsätter att arbeta hemifrån när så är möjligt.

Min bedömning är att vi trots det svåra läge som rått ändå har uppfyllt målen för verksamheten och de politiska målen för arbetslivspolitik. Vi har använt de tilldelade resurserna i linje med vårt uppdrag på ett så effektivt och väl avvägt sätt som varit möjligt.

Vårt arbete för arbetsmiljön har aldrig varit viktigare än nu. Vi arbetar för att förebygga ohälsa och olycksfall samt motverka att människor utestängs från arbetet. Vi strävar efter en arbetsmiljö där man tar hänsyn till människors olika förutsättningar och bidrar till utvecklingen av både individer och verksamhet.

Ingen ska bli sjuk, skadas eller dö av sitt arbete.

Erna Zelmin
Generaldirektör

Vårt uppdrag och vår roll

Arbetsmiljöverket är en statlig myndighet under Arbetsmarknadsdepartementet. Vi bedriver all vår verksamhet enligt

- myndighetsförordningen (2007:515)
- arbetsmiljölagen (1977:1160)
- arbetstidslagen (1982:673)
- förordningen med instruktion för Arbetsmiljöverket (2007:913)
- vårt årliga regleringsbrev
- de särskilda uppdrag som regeringen tilldelar oss
- andra beslut av riksdag och regering som rör Arbetsmiljöverket.

Arbetsmiljöverket ansvarar för arbetsmiljö-, arbetstids- och utstationeringsfrågor. Vi ansvarar även för frågor rörande marknadskontroll och miljö. Arbetsmiljöverkets uppdrag handlar ytterst om att bidra till att skapa en säker arbetsmiljö, så att människor inte skadar sig eller blir sjuka i sitt arbete. Det gör vi huvudsakligen genom att se till att arbetsmiljölagen efterlevs och att arbetsplatserna bedriver ett systematiskt arbetsmiljöarbete, i syfte att förebygga och därigenom minska riskerna för arbetsskador.

Vi bedriver tillsyn, tar fram föreskrifter och allmänna råd och ansvarar för införlivandet av ett antal EU-direktiv. Vidare bedriver vi informations-, kommunikations- och analysverksamhet inom arbetsmiljöområdet. Vi ska verka för goda förhållanden i arbetsmiljön och på arbetsmarknaden och främja samverkan mellan arbetsgivare och arbetstagare på arbetsmiljöområdet. Vi ska också arbeta för att regelverket inom dess verksamhetsområde följs. Vi har även ett sektorsansvar för funktionshinders- och tillgänglighetsfrågor inom arbetsmiljöområdet. Vi ska inom ramen för vårt ansvar vara samlande, stödjande och pådrivande i förhållande till övriga berörda parter. Arbetsmiljöverket medverkar i regeringens arbetsmiljöarbete inom EU och internationellt.

År 2021 hade vi 632 anställda, varav 391 var kvinnor och 241 var män. Vår verksamhet finns på 12 orter i Sverige, från Luleå i norr till Malmö i söder, och vår myndighetsledning finns i Solna.

Redovisningen här ska ge en rättvisande bild av vår verksamhet och resultatet av den.

Innehåll

Förord	1
Vårt uppdrag och vår roll	2
Utgångspunkter och disposition	4
Resultatredovisning	
Ordning och reda på arbetsmarknaden	6
Inspektion – vi kontrollerar arbetsmiljön.....	11
Analys – vi ökar vår kunskap	23
Regler – vi utfärdar nya och omarbetar gamla	33
Kommunikation – för en god arbetsmiljö	37
Kompetensförsörjning – ett systematiskt och strategiskt arbete	43
Åtterrapporering av uppdrag från regeringen och andra redovisningar	47
Ekonomisk översikt	49
Finansiell redovisning	
Sammanställning av väsentliga uppgifter.....	52
Resultaträkning	53
Balansräkning	54
Redovisning av anslag och bemyndiganden	55
Tilläggsupplysningar och noter	57
Här finns Arbetsmiljöverket	67

Utgångspunkter och disposition

Den här årsredovisningen har upprättats i enlighet med förordningen om årsredovisning och budgetunderlag (2000:605). Årsredovisningen består av två delar: resultatredovisningen och den finansiella redovisningen.

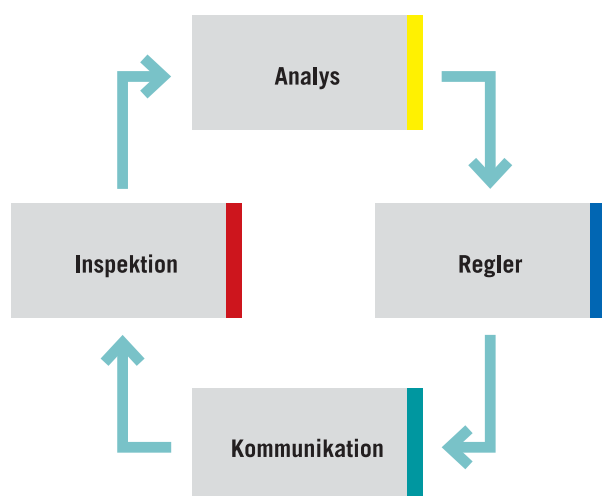
Resultatredovisningens disposition

Resultatredovisningen inleds med ett avsnitt om hur vi har arbetat för ordning och reda på arbetsmarknaden. Därefter redovisar vi resultaten från kärnverksamhetens fyra delar i tur och ordning: inspektion, analys, regler och kommunikation.

Mot slutet av resultatredovisningen finns ett avsnitt om vår kompetensförsörjning. Därefter redovisar vi vårt arbete med uppdrag från regeringen och andra redovisningar. Vi avslutar resultatredovisningen med en ekonomisk översikt.

Kärnverksamhetens delar hänger ihop i ett flöde

Även om verksamheten redovisas under separata rubriker hänger den vanligtvis ihop i ett flöde. Våra analyser ligger exempelvis till grund för de regler vi utformar. Reglerna ligger i sin tur till grund för de budskap vi kommunicerar och de inspektioner vi genomför.

Analys och bedömning av verksamhetens resultat

Förordningen om årsredovisning och budgetunderlag ställer från och med årsredovisningen för 2019 kravet att myndigheternas resultatredovisningar "ska innehålla analyser och bedömningar av verksamhetens resultat och dess utveckling". Vi har valt att ha våra analyser och bedömningar invävd i texten och inte redovisa dem under särskilda rubriker.

Resultatindikatorer

Vi redovisar resultatindikatorer för att uppmärksamma och följa hur olika aspekter av vår verksamhet utvecklas över tid. Vi redovisar bland annat

- antal förrättningar
- antal förrättningar per arbetsmiljöinspektör
- kostnad för förrättningarna
- kontrollerade produkter inom vår marknadskontroll
- antal och andel besvarade telefonsamtal (exklusive växel) i svarstjänsten
- antal besvarade mejl- och webbfrågor samt genomsnittlig svarstid i svarstjänsten.

Andel besvarade samtal och genomsnittlig svarstid är nya indikatorer som vi redovisar för första gången i årsredovisningen för 2021. Vi har även bland annat ett antal resultatindikatorer för vår kommunikationsverksamhet där vi redovisar antal besök på vår webbplats, antal följare i sociala medier samt hur ofta Arbetsmiljöverket förekommit i medier.

Stort antal ärenden

Från och med årsredovisningen för 2019 framgår det av förordningen om årsredovisning och budgetunderlag (3 kap. 2 §) att: "För ärendeslag som omfattar ett stort antal ärenden ska antalet och styckkostnaden för handläggningen av dessa ärenden redovisas".

Arbetsmiljöverket bedömer att det ärendeslag som omfattar ett stort antal ärenden i vår verksamhet är antalet förrättningar per år. Därför redovisar vi styckkostnader för dessa.

Kostnaderna består av direkta kostnader och indirekta verksamhetskostnader i form av övriga gemensamma kostnader.

Vi använder vår tidredovisning för att fördela lönekostnaderna för de olika prestationerna på respektive verksamhetsområde. På samma sätt fördelar vi även stödverksamhetens kostnader och övriga gemensamma kostnader på respektive verksamhetsområde. Kostnaderna för prestationerna redovisas det år som prestationerna utfördes. Maskinella avrundningar kan ge mindre differenser vid manuella summeringar.

Könsuppdelad statistik

Enligt förordningen om årsredovisning och budgetunderlag ska den individbaserade statistik som ingår i resultatredovisningen vara uppdelad efter kön, om det inte finns särskilda skäl mot detta.

Den individbaserade statistik som vi redovisar är antal frågeställare till vår svarstjänst.

Förändring i årsredovisningen för 2021

Där det har varit möjligt har vi förlängt tidsserierna i våra tabeller från tre till fem år. Detta för att kunna jämföra utvecklingen över en längre tid.

Underlag och källor

Underlaget till årsredovisningen består främst av information som avdelningarna har lämnat i samband med vår interna årliga uppföljning. All verksamhetsstatistik och officiell statistik avser kalenderåret 2021, om inget annat anges. Där det är möjligt presenterar vi könsuppdelad statistik. Vissa kvantitativa uppgifter är hämtade ur våra informationssystem:

- Primula: lönehanteringssystem
- ISA: informationssystem för arbetsskador
- Nilex: statistik över svarstjänsten
- Trio: statistik över svarstjänsten
- Webbstatistik
- Unit 4 Business World (UBW), tidigare Agresso: ekonomisystem
- Eskada: anmälningar enligt 3 kap. 3 a § arbetsmiljölagen
- INES: ärendehanteringssystem
- Public: ärendehanteringssystem
- MARKO: ärendehanteringssystem för marknadskontrollärenden

POLIS

1 39 7410

ARBETSMILJÖ
VERKET

ACCLIMA

TAXI

Ordning och reda på arbetsmarknaden

Regeringen har över tid riktat allt större uppmärksamhet mot att motverka arbetslivskriminalitet och skapa ordning och reda på arbetsmarknaden. Arbetsmiljöverket bidrar till det arbetet med målet att ingen ska bli sjuk, skadas eller dö av sitt arbete och att företag som gör rätt inte ska konkurreras ut av företag som bryter mot lagar och regler.

I det här avsnittet beskriver vi vad vi gjort inom detta område. Arbetet har bedrivits inom samtliga våra kärnverksamheter (analys, regler, inspektion och kommunikation) samt i samarbete med andra myndigheter, såväl nationellt som internationellt. Vi har även samrått och samverkat med arbetsmarknadens parter.

Regeringsuppdraget om fortsatt myndighetssamverkan för att motverka fusk, regelöverträdelse och brottslighet i arbetslivet redovisar vi utanför årsredovisningen. Vi har dock kort sammanfattat uppdragets resultat för 2021 här.

Vi samarbetar med andra myndigheter för att motverka arbetslivskriminalitet

Vi fick i början av 2021 ett nytt regeringsuppdrag tillsammans med flera andra myndigheter: Arbetsförmedlingen, Ekobrottsmyndigheten, Försäkringskassan, Jämställdhetsmyndigheten, Migrationsverket, Polismyndigheten och Skatteverket.

Tillsammans ska myndigheterna arbeta för att motverka fusk, regelöverträdelse och brottslighet i arbetslivet. Arbetsmiljöverket har samordnat uppdraget som syftar till ekonomisk och social hållbarhet och ett sunt arbetsliv. I beskrivningen av uppdraget uttalades att myndigheterna särskilt skulle fokusera på att

- delta i myndighetsgemensamma kontroller utifrån respektive myndighetsuppgift och i enlighet med utvecklade metoder
- intensifiera arbetet och öka antalet kontroller under 2021
- skapa förutsättningar för varaktig samverkan
- genomföra förebyggande informationsinsatser för att stärka allmänhetens kunskap och förändra attityder.

Vi skriver om de drygt 2 000 myndighetsgemensamma kontroller vi gjort under året i kapitlet *Inspektion – vi kontrollerar arbetsmiljön*.

Under året har vi även bland annat

- utökat antalet grupper för regional myndighetssamverkan från fem till sju och genom det anpassat uppdraget till att följa Polismyndighetens regionindelning – en indelning som de övriga samarbetsmyndigheterna, bland annat på grund av regeringens satsning mot organiserad brottslighet, har stor vana att arbeta i
- inrättat en kanslifunktion som ska underlätta och effektivisera samordningen av regeringsuppdraget
- utvecklat våra metoder för analys och uppföljning
- bidragit till övriga myndigheters metodutveckling.

Uppdraget har också många beröringspunkter med andra regeringsuppdrag och initiativ, till exempel regeringens satsning mot organiserad brottslighet och Försäkringskassans initiativ MUR (motståndskraft hos utbetalande och rättsvårdande myndigheter). Under året har vi deltagit i två arbetsgrupper i MUR. Utöver det är vi aktiva i Stora branschgruppen, som leds av Skatteverket. Stora branschgruppen arbetar för ökad konkurrensneutralitet mellan företag i Sverige. Gruppen består av representanter från arbetstagar- och arbetsgivareorganisationer, bransch- och intresseorganisationer samt myndigheter.

Uppdraget att genomföra informationsinsatser redovisas i kapitlet *Kommunikation – för en god arbetsmiljö*.

Vi samarbetar internationellt för sund konkurrens

Genom ett EU-beslut inrättades i mars 2016 ett europeiskt forum för att förbättra medlemsstaternas samarbete för att bekämpa odeklarerat arbete. Forumet, eller plattformen som den ofta omnämns, ska bidra till effektivare åtgärder för att

- förbättra arbetsvillkor
- främja arbetsmarknadsintegration och social delaktighet
- minska förekomsten av odeklarerat arbete¹
- skapa formella arbetstillfällen.

Forumet ingår numera i den nya europeiska arbetsmyndigheten, ELA, som en permanent arbetsgrupp, där Arbetsmiljöverket representerar Sverige.

Under 2021 har det europeiska forumet

- hållit två plenarmöten med särskilt fokus på tredjelandsmedborgare och covid-19
- arrangerat dialogmöten för ömsesidigt lärande om hur arbetsmiljömyndigheters verksamheter har behövt anpassas under pandemin
- hållit en workshop om samarbete mellan tillsynsmyndigheter och arbetsmarknadens parter.

Sverige har deltagit aktivt och såväl tillfört som hämtat hem värdefull kunskap, information och praktiska exempel.

Inom ELA finns ytterligare två arbetsgrupper: en med fokus på inspektion och en med fokus på kommunikation. Arbetsmiljöverket företräder Sverige i den förstnämnda, Arbetsförmedlingen i den andra. Det är dock Arbetsmiljöverket som har det nationella samordningsuppdraget kopplat till ELA:s områden.

¹ Med odeklarerat arbete menas arbete som inte deklarerats till ansvariga myndigheter men som är lagligt i övrigt. Organisationer som bedriver odeklarerat arbete kan göra oskäliga vinster eftersom de inte betalar skatter och avgifter, och har i regel sämre arbetsvillkor för arbetstagare än andra företag.

² Bland annat arbete och kommersiell drift inom jordbruk, skog, trädgård och landsbygds miljö.

Under september 2021 genomförde ELA en kampanj riktad mot säsongsarbetare inom de gröna näringarna² med fokus på information om vilka rättigheter arbetarna omfattas av i respektive land och hur de kan söka hjälp. I anslutning till kampanjen arrangerade Arbetsmiljöverket ett seminarium tillsammans med Gröna Jobb och Kommunal. Syftet var att tillsammans med representanter från Bulgarien, Rumänien, Finland och Danmark se hur man bäst kan nå fram till migrerande arbetskraft med information och kunskap om rättigheter i det land man befinner sig. Ungefär 35 personer deltog från ländernas arbetsmarknadsparter, arbetsmiljömyndigheter och skattemyndigheter. Under seminariet presenterade respektive land goda exempel på hur man har lyckats nå ut till migrerande säsongsarbete, med en diskussion kring hur dessa sedan kan användas i varje lands egna kontext.

Under 2021 har vi också slutfört ett EU-finansierat projekt som inleddes 2019 och som Arbetsmiljöverket ledde. Projektets syfte var att stärka det nordisk-baltiska samarbetet, att motverka odeklarerat arbete och att stärka ländernas förmåga och vilja att samarbeta över gränserna. Vi bedömer att projektet var framgångsrikt eftersom

- mer än 250 experter och intressenter var involverade i projektet
- över en miljon nåddes av kommunikationsinsatserna i projektet
- 104 inspektioner i 7 olika sektorer genomfördes som del av projektet
- projektet ledde till gemensamt lärande.

ELA har dessutom i olika sammanhang lyft fram projektet som ett gott exempel på hur de europeiska länderna kan och bör samverka.

Arbetsmiljöverket och Polisen representerar också Sverige i det europeiska samarbetet för att motverka människohandel, människoexploatering och arbetskraftsexploatering.

Samarbetet leds av EU:s byrå för brottsbekämpning (Europol) och har under 2021 lett till myndighetsgemensamma kontroller i Sverige riktade mot flera branscher, exempelvis skönhetsbranschen och byggbranschen.

Utstationerade arbetstagare

Arbetsmiljöverket är Sveriges förbindelsekontor för utstationeringsfrågor. Med utstationering till Sverige menas att en arbetsgivare i ett annat land skickar en arbetstagare till Sverige för att utföra en tjänst under en begränsad tid. I vårt uppdrag ingår att tillhandahålla information om de arbetsvillkor och anställningsvillkor som gäller vid utstationering i Sverige. Det gör vi på vår webbplats, av.se, där vi också har kontaktuppgifter till arbetsmarknadens parter samt de kollektivavtal för utstationerade som arbetstagarorganisationerna skickar till oss. Vi förvaltar också ett register där arbetsgivarna ska anmäla sina utstationerade arbetstagare. Registret är tillgängligt för alla via vår webbplats. På webbplatsen publicerar vi också statistik från registret.

Arbetsmiljöverket är också behörig myndighet för utstationeringsfrågor och kan därför begära bistånd av en annan behörig myndighet inom Europeiska samarbetsområdet, EES. Vi ska på motsvarande sätt lämna bistånd till andra behöriga myndigheter inom EES. Det innebär att vi bland annat lämnar information, gör registerkontroller, inspektioner och utredningar när det gäller utstationering. De behöriga myndigheterna kommunicerar med varandra genom EU-kommissionens digitala informationssystem för den inre marknaden, IMI.

Tabell 1. Antal skickade och mottagna förfrågningar genom IMI 2017–2020

År	2021	2020	2019	2018	2017
Mottagna förfrågningar	11	11	22	28	9
Skickade förfrågningar	2	27	9	39	4

Källa: IMI

Under 2021 har vi tagit emot 11 förfrågningar och själva skickat ut 2 förfrågningar. Antalet förfrågningar som Arbetsmiljöverket skickar till andra länder minskade återigen, främst på grund av att vi på ett effektivt sätt använder oss av utländska företagsregister i våra ärenden. De förfrågningar som vi skickar ut är när vi behöver kompletterande information om företag i utstationeringsärenden. De förfrågningar som vi får från andra länder varierar i karaktär men en stor del handlar om företag från Sverige som utstationerar till andra länder där man vill veta om företagen är lagligen etablerade i Sverige eller inte. Coronapandemin är återigen en faktor till att antalet mottagna och skickade förfrågningar minskade under 2021.

Europeiskt samarbete om utstationerade arbetstagare

Det europeiska samarbetet om utstationering är viktigt för en gemensam, väl fungerande arbetsmarknad. Vi har under året medverkat i EU-kommissionens expertkommitté för utstationering av arbetstagare, vars uppgift framför allt är att främja utbyte av erfarenheter, rutiner och information mellan medlemsstaterna, samt att utreda svårigheter vid tillämpningen av utstationeringsreglerna. De frågor som varit mest aktuella har handlat om genomförandet av EU:s ändringsdirektiv och tillämpningsdirektiv till utstationeringsdirektivet, samt informationssystemet för den inre marknaden (IMI). Kommitténs arbete har under året avslutats och är tänkt att ersättas av en ny ordning inom ramen för ELA:s verksamhet.

Vi deltar dessutom i ett nyligen bildat nätverk som är sprunget ur vår tidigare medverkan i EU-projektet Eurodetachment – ett flerårigt projekt som bland annat innehållit erfarenhets- och kunskapsutbyte.

Samråd och samverkan med arbetsmarknadens parter och andra intressenter

Alla parter i den svenska modellen behöver bidra för att arbetslivskriminaliteten ska minska. Vi samråder och samverkar därför med bland andra arbetsmarknadens parter. Under året har vi inom ramen för regeringsuppdraget att motverka fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet utvecklat samrådet till att omfatta samtliga myndigheter som omfattas av uppdraget. Vi har också deltagit i aktiviteter som branschorganisationerna anordnat som, i ett första utvecklingssteg, omfattar byggbranschen.

Statsbidrag till arbetsmarknadens parter

Arbetsmiljöverket har under året prövat ansökningar och betalat ut statsbidrag enligt förordningen om statsbidrag till arbetsmarknadens parter för att främja kunskapsutbyte och samverkan med myndigheter i syfte att motverka brott och andra regelöverträdelser i arbetslivet (2018:1404).

Två ansökningar kom in och prövades och vi betalade ut bidrag till båda de sökande organisationerna. Totalt betalade vi ut drygt 1,4 miljoner kronor av de 3 miljoner kronor regeringen avsatt för ändamålet. År 2020 kom fyra ansökningar in och vi betalade ut 1,5 miljoner kronor.

Vi bedömer att intresset från arbetsmarknadens parter att få ta del av statsbidraget har minskat över tid, men att bidraget har kommit till nytta. Exempelvis har Byggföretagen och Byggnads med stöd av statsbidraget kunnat fortsätta sin omfattande satsning för att åstadkomma en sund konkurrens på Sveriges byggarbetsplatser.

Inspektion – vi kontrollerar arbetsmiljön

Vi kontrollerar att arbetsgivare och andra skyddsansvariga lever upp till arbetsmiljöreglerna och kontinuerligt förbättrar arbetsmiljön för kvinnor och män, flickor och pojkar. Vi ansvarar också för marknadskontroll av vissa produkter som finns på den svenska marknaden.

Vi genomför både *planerad* och *händelsestyrd* tillsyn. Den planerade tillsynen gör vi med utgångspunkt i arbetsmiljörisker och risk för att aktörer medvetet bryter mot regelverket. Den händelsestyrda tillsynen gör vi med anledning av

- dödsolyckor
- allvarliga olyckor och allvarliga tillbud
- skyddsombuds begäran att vi ska ingripa
- arbetsgivares begäran om att vi ska ingripa efter att skyddsombud stoppat arbete
- inkomna tips om missförhållanden och arbetstagares anmälningar
- regionala arbetsmiljörisker som bara förekommer i en viss region.

Coronapandemin påverkade inspektionsverksamheten under 2021

Före coronapandemin genomförde vi alla våra inspektioner fysiskt på plats ute på arbetsplatserna. Detta förändrades under 2020 när vi till stor del ställde om till distansinspektioner som vi genomförde per telefon eller digitalt för att begränsa smittspridningen. I vår planering inför 2021 hade vi räknat med att kunna göra fler fysiska inspektioner än vad som senare visade sig vara möjligt. Vi fick, precis som året innan, planera om och anpassa vår verksamhet allt eftersom smittläget och Folkhälsomyndighetens rekommendationer förändrades.

Olika typer av förrättningar

Med samlingsnamnet *förrättning* menar vi främst de olika typer av besök (fysiska eller på distans) som en arbetsmiljöinspektör gör i tillsynen av en arbetsplats. De allra flesta förrättningar är inspektioner (99 procent).

Undantagsvis kan förrättningar också vara till exempel *information* eller *samverkan*. Samverkan är bland annat när vi tillsammans med andra myndigheter förbereder oss inför myndighetsgemensamma kontroller. Ett exempel på förrättning i form av information är informationsmöten vi har haft med den högsta politiska ledningen i kommuner och regioner. Dessa möten är en del av en pågående nationell tillsynsaktivitet av hur politikerstyrda organisationer bedriver systematiskt arbetsmiljöarbete.

Av det totala antalet förrättningar 2021 var 59 procent planerade (52 procent år 2020). De händelsestyrda förrättningarna utgjorde 41 procent (48 procent år 2020).

Vi genomför planerad tillsyn

Vi planerar och prioriterar vår tillsyn baserat på styrning från regeringen, som vår instruktion, regeringens arbetsmiljöstrategi, vårt årliga regleringsbrev och andra uppdrag vi får av regeringen. Initiativ från den europeiska arbetsmiljöbyrån, EU-Osha, påverkar också vår planering. Enligt vår instruktion ska vi planera tillsynen främst med utgångspunkt i analyser av arbetsmiljörisker och risk för att aktörer medvetet bryter mot regelverket – ett riskbaserat urval. Med regeringens styrning som ramverk gör vi sedan vår analys, främst utifrån följande underlag:

- den officiella statistik för arbetsskador och arbetsmiljö som Arbetsmiljöverket ansvarar för
- de tips och arbetstagares anmälningar som kommit in till Arbetsmiljöverket
- statistik i form av risker som vi har identifierat och krav som vi har ställt i samband med genomförda inspektioner
- den omvärldsanalys som vi gör inom myndigheten.

I första steget använder vi dessa olika informationskällor till att fastställa vilka arbetsmiljörisker som är vanligast förekommande. I andra steget tittar vi på var de riskerna finns, i vilka branscher. Utifrån det

bestämmer vi sedan vilka arbetsgivare vi ska besöka. Vi tar även med i beräkningen vilka tillsynsaktiviteter som redan pågår och vilka vi har avslutat. Utifrån det beslutar vi vilka nationella tillsynsaktiviteter vi ska genomföra.

Omställning av den planerade tillsynen under coronapandemin

Majoriteten av den planerade tillsynen genomförde vi på distans. Andelen distansinspektioner var större 2021 än 2020 eftersom vi 2020 hann göra en hel del fysiska inspektioner under årets tre första månader. Drygt 2 000 av de planerade fysiska inspektionerna under 2021 var myndighetsgemensamma kontroller mot arbetslivskriminalitet. Dessa kontroller behöver på grund av arbetets art genomföras på plats.

Tabell 2. Antal förrättningar inom den planerade tillsynen 2020–2021, uppdelat på fysiska förrättningar respektive förrättningar på distans*

Typ av förrättning	Antal förrättningar 2021	Antal förrättningar 2020
Fysisk	3 100	4 841
Distans	7 418	4 400
Totalt	10 518	9 241

Källa: Ines

*) Eftersom vi inte har gjort förrättningar på distans före 2020 kan vi inte jämföra med tidigare år.

Inför 2021 planerade vi att genomföra drygt 14 500 förrättningar inom den planerade tillsynen. På grund av begränsningarna under coronapandemin fick vi dock ställa om verksamheten utifrån smittläget och kunde genomföra drygt 70 procent av de planerade förrättningarna. Det är ett resultat vi bedömer som gott med tanke på förutsättningarna.

Avslutade planerade tillsynsaktiviteter 2021

Vi genomför vår planerade tillsyn i nationella tillsynsaktiviteter. På grund av coronapandemin valde vi att förlänga flera av de tillsynsaktiviteter som skulle ha avslutats 2021 till 2022. Här redovisar vi ett urval av de aktiviteter som vi avslutade under 2021.

Corona 2020–2021

I början av 2021 var smittspridningen av covid-19 väldigt hög i Sverige. Vi hade redan under 2020 börjat att inspektera utifrån smittrisker och fortsatte med detta under 2021, med högre intensitet och i nya branscher.

Vi fick också tidigt under 2021 ett regeringsuppdrag att utföra en tillsynsinsats med fokus på branscher med risk för smitta av covid-19. Det uppdraget införlivades naturligt i den aktivitet där vi redan var i gång med att inspektera utifrån risker för smitta. Regeringsuppdraget redovisas separat, utanför årsredovisningen.

Branscher som vi i huvudsak inspekterade var

- uthyrning och fastighetsservice
- handel
- hotell och restaurang
- utbildning.

Syftet med vår tillsyn var att öka förståelsen för att smitta är en arbetsmiljörisk som ska hanteras i det systematiska arbetsmiljöarbetet utifrån föreskriften om smittrisker, och att minska riskerna för smitta för arbetstagare i branscher där distansarbete inte är möjligt.

Tabell 3. Antal förrättningar Corona 2020–2021

Antal besökta arbetsställen	Antal förrättningar	Andel arbetsgivare som fick krav
2 087	2 855	53 %

Källa: Ines, Public

I tillsynsinsatsen nådde vi ut till drygt 2 000 arbetsställen. Andelen arbetsgivare som fick krav på att åtgärda brister var 53 procent. De flesta kraven handlade om att undersöka i vilka arbetsmoment som arbetstagarna riskerade att bli smittade och vilka åtgärder arbetsgivaren behövde göra för att minska eller ta bort risken för smitta.

Utmaningarna för arbetsgivarna har varit många och inte minst i skolan har åtgärder för att minska risker för smitta varit problematiska att genomföra, mycket beroende på lokalernas utformning och verksamhetens natur. Men alla arbetsställen vi har besökt har haft fokus på att minska smittspridningen och arbetsgivarna har varit positiva till våra inspektioner och krav. De brister vi har sett har blivit åtgärdade enligt de krav vi har ställt och i många fall har arbetsgivare även vidtagit ytterligare åtgärder för att förbättra arbetsmiljön.

Friska arbetsplatser belastar rätt, EU-kampanj 2021

EU:s arbetsmiljöbyrå (EU-Osha) samordnar årligen en arbetsmiljökampanj där fler än 30 länder deltar. Temat för kampanjen under 2020–2022 är *Friska arbetsplatser belastar rätt*. Belastningsbesvär på grund av tungt arbete, repetitiva arbetsrörelser och påfrestande arbetsställningar är en vanlig orsak till arbetsrelaterad ohälsa och sjukfrånvaro. Hos både kvinnor och män dominerar belastningsskador bland arbetssjukdomarna. EU-kampanjen syftar till att förebygga belastningsbesvär och skador genom inspektion av arbetsmiljön och genom att sprida information och lärande exempel.

Under 2021 var fokus för kampanjen risker med stillasittande arbete. Vi genomförde under året distansinspektioner per telefon av drygt 1 400 arbetsställen i olika branscher. De vanligaste bristerna vi såg var att arbetsgivarna

- inte tillräckligt undersöker och bedömer risker för belastningsskador
- inte åtgärdar risker för belastningsskador och inte upprättar handlingsplaner när bristerna inte kan åtgärdas omgående
- inte ser till att arbetstagare har tillräckliga kunskaper om risker.

Tabell 4. Antal förrättningar: EU-kampanjen *Friska arbetsplatser belastar rätt 2021*

Antal arbetsställen	Antal förrättningar	Andel arbetsgivare som fick krav
1 435	1 572	44 %

Källa: Ines, Public

Förutom att ställa krav kunde vi uppnå den del av kampanjens syfte som var att förebygga belastningsbesvär genom att öka kunskaperna hos dem vi besökte. Det gjorde vi genom att ställa frågor om arbetsgivarens systematiska arbetsmiljöarbete med risker för belastningsskador och genom att sprida information, verktyg och lärande exempel.

Vi genomför händelsestyrd tillsyn

Coronapandemin har medfört nya förutsättningar även i den händelsestyrda tillsynen och vi gjorde en större andel (nästan hälften) av förrättningarna på distans under 2021. I vissa fall har fysiska inspektioner varit nödvändiga, till exempel efter en allvarlig olycka eller när vi har fått tips inom exempelvis byggbranschen.

Tabell 5. Antal förrättningar inom den händelsestyrda tillsynen 2020–2021, uppdelat på fysiska förrättningar respektive förrättningar på distans*

Typ av förrättning	Antal förrättningar 2021	Antal förrättningar 2020
Fysisk	3 698	6 791
Distans	3 661	1 698
Totalt	7 359	8 489

Källa: Ines

*) Eftersom vi inte har gjort förrättningar på distans före 2020 kan vi inte jämföra med tidigare år.

Skyddsombud begärde vårt ingripande

Om ett skyddsombud påpekar arbetsmiljörisker på en arbetsplats men inte är nöjd med arbetsgivarens svar eller åtgärder kan skyddsombudet vända sig till Arbetsmiljöverket och begära att vi ingriper. Det kallas att göra en framställan enligt 6 kapitlet 6 a § arbetsmiljölagen.

Tabell 6. Antal ärenden, framställan enligt 6 kap. 6 a § arbetsmiljölagen, och antal förrättningar³

År	2021	2020	2019	2018	2017
Antal ärenden	606	661	640	464	562
Antal förrättningar	367	509	382	352	403

Källa: Ines, Public

Tabell 7. Antal ärenden, framställan från skyddsombud enligt 6 kap. 6 a § arbetsmiljölagen per branschgrupp 2017–2021

År	2021	varav corona 2021	2020	varav corona 2020	2019	2018	2017
Vård och omsorg, sociala tjänster	145	9	179	52	203	133	152
Transport och magasinering	80	37	128	90	54	46	47
Utbildning	77	22	63	2	78	53	70
Offentlig förvaltning och försvar, obligatorisk socialförsäkring	57	5	58	16	75	54	63
Handel, reparation av motorfordon och motorcyklar	93	6	49	12	38	36	40
Tillverkning	13	1	30	2	46	35	41
Övrigt	141	23	154	47	146	107	149
Totalt	606	103	661	221	640	464	562

Källa: Public

Vi kan se att andelen coronarelaterade framställningar minskade under året. Inom till exempel vård och omsorg var det istället många ärenden som handlade om arbetsbelastning och organisation, medan vi 2020 fick in många ärenden om personlig skyddsutrustning kopplat till corona.

Arbetsgivare begärde vårt ingripande efter skyddsombudsstopp

Om det finns en omedelbar och allvarlig fara för arbetstagares liv eller hälsa, har skyddsombud rätt att avbryta arbetet enligt 6 kap. 7 § arbetsmiljölagen. Om arbetsgivaren inte instämmer i bedömningen kan hen ta kontakt med Arbetsmiljöverket, så beslutar vi om arbetet ska fortsätta att vara avbrutet eller inte.

³ Vi redovisar antal ärenden för år 2020 och 2021. I årsredovisningarna för 2017, 2018 och 2019 redovisade vi inkomna handlingar. Eftersom de inkomna handlingarna ibland kan innehålla dubletter har vi sedan årsredovisningen för 2020 valt att i stället redovisa ärenden och kommer att fortsätta att göra det kommande år.

Tabell 8. Antal ärenden med begäran enligt 6 kap. 7 § arbetsmiljölagen⁴ 2017–2021

År	2021	2020	2019	2018	2017
Antal ärenden	103	171	83	67	97
Antal förrättningar	62	110	42	38	44

Källa: Ines, Public

Källa: Ines, Public

*) Vi redovisar antal ärenden för samtliga år. I årsredovisningarna för 2018 och 2019 redovisade vi inkomna handlingar. Eftersom de inkomna handlingarna ibland kan innehålla dubletter har vi valt att istället redovisa ärenden och kommer att fortsätta att göra det kommande år.

Under 2021 minskade antalet fall av begäran om att häva ett skyddsombudsstopp efter att ha ökat kraftigt under 2020. Under året såg vi en ökad kunskap hos arbetsgivare om hur man skyddar mot smittrisker och även att det fanns en ökad samsyn mellan arbetsgivare och skyddsombud om smittrisker. Vi bedömer att detta har bidragit till att antalet begäran kopplat till corona minskade under året, jämfört med 2020.

Tabell 9. Antal ärenden med begäran om att häva ett skyddsombudsstopp enligt 6 kap. 7 § arbetsmiljölagen per branschgrupp 2017–2021

År	2021	varav corona 2021	2020	varav corona 2020	2019	2018	2017
Vård och omsorg, sociala tjänster	32	6	69	49	16	16	18
Transport och magasinering	22	10	35	22	16	13	14
Offentlig förvaltning och försvar, obligatorisk socialförsäkring	7	1	17	13	4	2	11
Uthyrning, fastighetsservice, resetjänster och andra stödtjänster	1	0	8	5	3	3	7
Utbildning	13	7	8	5	0	6	7
Övrigt	28	6	34	9	44	27	40
Totalt	103	30	171	103	83	67	97

Källa: Public

Flest ärenden kom under året från vård och omsorg följt av transport respektive utbildning. Antalet stopp har minskat i samtliga branscher jämfört med 2020 förutom inom utbildning. Ärendena inom transportbranschen avser främst kollektivtrafik.

⁴ Från och med årsredovisningen för 2020 redovisar vi antal ärenden. I årsredovisningarna för 2017, 2018 och 2019 redovisade vi i stället inkomna handlingar. Här har vi därför ändrat siffrorna för 2017, 2018 och 2019 för att de också ska visa antalet ärenden.

Anmälda allvarliga olyckor och allvarliga tillbud
Arbetsgivare ska anmäla dödsolyckor, allvarliga arbetsolyckor och allvarliga tillbud till Arbetsmiljöverket enligt kraven i 3 kap. 3 a § arbetsmiljölagen.

Tabell 10. Antal anmälda allvarliga olyckor och allvarliga tillbud enligt 3 kap. 3 a § arbetsmiljölagen och antal förrättningar 2017–2021

År	2021	2020	2019	2018	2017
Antal anmälningar	64 306	23 877	19 655	19 540	18 354
Varav relaterade till corona*	38 301	5 221	-	-	-
Antal förrättningar	1 863	2 079	3 185	3 042	2 324
Ärenden som handlagts med ett tillsynsmeddelande	6 432	4 610	2 804	2 824	2 183

Källa: Ines, Eskada

*) Utifrån textsökning på "corona", "covid" och "sars"

Under 2021 har antalet anmälningar om allvarliga olyckor ökat kraftigt jämfört med 2020. Vår bedömning är att den största orsaken till detta är att vi i december 2020 förtydligade att skyldigheten att anmäla allvarliga olyckor och tillbud kopplade till exponering av coronaviruset gäller för alla branscher, inte bara vård och omsorg.

Vi har gjort färre förrättningar till följd av en anmälan enligt 3 kap. 3 a § arbetsmiljölagen 2021 jämfört med 2020. I stället handlade vi fler ärenden genom att skicka tillsynsmeddelanden till arbetsgivare med en begäran om utredning. I vissa fall leder en sådan begäran till en inspektion vid ett senare tillfälle.

Tabell 11. Antal anmälda allvarliga händelser i arbete enligt 3 kap. 3 a § arbetsmiljölagen per branschgrupp 2017–2021

År	2021	varav corona 2021	2020	varav corona 2020	2019	2018	2017
Tillverkning	4 617	2 207	1 889	9	2 043	2 157	2 124
Byggverksamhet	4 102	1 494	2 204	9	2 172	2 090	1 936
Handel, reparation av motorfordon och motorcyklar	5 511	3 398	1 575	81	1 665	1 651	1 579
Transport och magasinering	3 949	786	3 061	37	3 256	3 110	3 045
Uthyrning, fastighetsservice, resetjänster och andra stödtjänster	1 925	686	1 062	49	1 247	1 296	1 155
Offentlig förvaltning och försvar, obligatorisk socialförsäkring	4 335	2 848	1 569	418	1 160	1 199	1 098
Utbildning	22 215	16 359	2 503	184	2 574	2 683	2 472
Vård och omsorg, sociala tjänster	11 097	6 903	7 803	4 344	3 100	2 976	2 756
Övrigt, oklart	6 555	3 620	2 212	90	2 438	2 378	2 194
Totalt	64 306	38 301	23 878	5 221	19 655	19 540	18 359

Källa: Eskada

Flest antal anmälningar kommer 2021 från branschgrupperna utbildning, vård och omsorg samt handel. Anmälningarna från branschgruppen utbildning har ökat särskilt kraftigt, troligtvis på grund av det förtydligande vi nämner ovan gällande att anmälningsskyldigheten kopplat till corona gäller för alla branscher.

I vår tillsyn av allvarliga olyckor och tillbud är vårt fokus att få arbetsgivaren att förebygga liknande händelser. Det kan också bli fråga om att lämna underlag till polis och åklagare för att de ska ta ställning till om det kan röra sig om arbetsmiljöbrott.

Tips och arbetstagares anmälan

Ett tips är när någon som inte är anställd på en arbetsplats uppmärksammar Arbetsmiljöverket på ett möjligt arbetsmiljöproblem på en arbetsplats. En *arbetstagares anmälan* kommer från en arbetstagare som vill anmäla arbetsmiljöproblem på sin egen arbetsplats. Arbetstagares anmälningar är skyddade av sekretess, vilket gör att vi sällan genomför en inspektion eller kontakter företaget direkt utifrån en anmälan. Vi försöker däremot inkludera anmälan i pågående tillsynsaktiviteter. Vi tar även med dem i beräkningen när vi gör våra urval och planerar kommande förrättningar.

Tabell 12. Antal inkomna tips och arbetstagares anmälningar 2017–2021

År	2021	varav corona 2021	2020	varav corona 2020	2019	2018	2017
Tips (varav corona)	12 403	4 097	11 655	714	5 619	4 116	–*
Arbetstagares anmälan	6 651		5 717		4 746	4 012	3 588

Källa: Nilex, Public

*) Vi saknar uppgifter om antalet tips för 2017

De vanligaste tipsen under 2021 handlade om risk för fall, organisatoriska och sociala arbetsmiljörisker och smitta. Över 50 procent av de arbetstagares anmälningar som kom in gällde risker inom den organisatoriska och sociala arbetsmiljön, främst kränkande särbehandling.

Vi genomför tillsyn för att motverka arbetslivskriminalitet

Arbetsmiljöverket hade under perioden 2018–2021 tillsammans med sju andra myndigheter ett regeringsuppdrag för att motverka fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet (se kapitel *Ordning och reda i arbetslivet*). Under åren har Arbetsmiljöverket inom ramen för uppdraget genomfört nationella och regionala kontroller tillsammans med de andra myndigheterna. Vi har under 2021 arbetat för att effektivisera och utveckla tillsynsverksamheten och vårt syfte är att öka antalet kontroller under 2022.

De företag som vi kontrollerar finns framför allt inom de riskmiljöer som myndigheterna gemensamt har identifierat. För att vi ska genomföra en myndighetsgemensam kontroll ska det finnas en allvarlig risk och misstanke om pågående brottslighet eller regelöverträdelser som direkt eller indirekt rör arbetskraften. Ett annat kriterium är att kontrollerna ska ge ett väsentligt mervärde för en eller flera av de samverkande myndigheterna.

Tabell 13. Antal myndighetsgemensamma kontroller och antal förelägganden, förbud och sanktionsavgifter 2018–2021

År	2021	2020	2019	2018
Antal kontroller	2 007	1 274	1 833	1 127
Antal förelägganden och förbud	259	140	245	145
Antal sanktioner	374	115	208	134

Källa: Ines, Public

*) För 2017 saknas uppgifter då de myndighetsgemensamma kontrollerna inleddes 2018.

Året har fortsatt präglats av utmaningar på grund av coronapandemin. Utmaningarna har handlat om vårt förhållningssätt till tillsynen internt på Arbetsmiljöverket och om att andra myndigheter, framför allt Polisen, har behövt flytta sina resurser till gränskontroller. Vi har varit bättre förberedda på att genomföra tillsyn trots smittspridningen av covid-19 under 2021. Exempelvis har vi inte behövt stoppa tillsynsverksamheten som vi gjorde 2020. Under året har vi genomfört drygt 2 000 kontroller tillsammans.

Myndigheterna genomförde tillsammans fyra nationellt planerade kontrollinsatser riktade mot bland annat bilvård, byggbranschen,

städbranschen och transportbranschen. En av kontrollveckorna genomfördes tillsammans med Europol. Det var en internationell insats som hade till syfte att upptäcka och identifiera människoexploatering.

Utöver de myndighetsgemensamma kontrollerna som vi genomförde inom ramen för regeringsuppdraget deltog Arbetsmiljöverket i andra gemensamma kontroller efter förfrågan från andra myndigheter. Under 2021 genomförde vi drygt 110 sådana myndighetsgemensamma kontroller utanför regeringsuppdraget.

Antal förrättningar 2021 – totalt

Både det totala antalet förrättningar och antalet förrättningar per heltidsarbetande inspektör låg relativt konstant 2021 jämfört med 2020. Vi bedömer det som ett gott resultat. Vi har kunnat genomföra nästan 18 000 förrättningar 2021 trots coronapandemin och den osäkerhet som pandemin fortsatte att orsaka i vår tillsynsverksamhet. Under 2020 hade vi dessutom ett starkt resultat de tre första månaderna medan hela 2021 påverkades av pandemin. Trots det lyckades vi genomföra något fler inspektioner än 2020.

Tabell 14. Antal förrättningar och kostnader 2017–2021

År	2021	2020	2019	2018	2017
Förrättningar, totalt	17 877	17 730	28 429	27 154	22 010
Inspektioner, totalt	17 755	17 602	27 715	26 602	21 177
Varav distansinspektioner	10 981	6 098	-	-	-
Varav fysiska inspektioner	6 774	11 504	27 715	26 602	21 177
Varav övriga förrättningar	122	128	714	552	833
Antal förrättningar per heltidsarbetande inspektör	67	69	107	105	97
Total kostnad, tusentals kronor	193 852	190 368	214 608	200 609	170 255*
Styckkostnad, kronor	10 844	10 737	7 549	7 388	7 735

Källa: Ines, UBW

*) Vi har justerat till den korrekta siffran. Denna siffra redovisades korrekt i årsredovisningen för 2017 men har efter det redovisats felaktigt på grund av ett skrivfel.

I kategorin *inspektion* ingår uppföljningsinspektioner och myndighetsgemensamma kontroller.

De ökade styckkostnaderna per förrättning under 2020 och 2021 jämfört med tidigare år beror till stor del på att distansinspektioner, som är ett nytt arbetssätt för oss, har krävt mer för- och efterarbete än fysiska inspektioner.

De branscher som vi inspekterade mest totalt sett under 2021 var

- byggverksamhet (19 procent)
- handel (14 procent)
- utbildning (9 procent)
- tillverkning (8 procent)
- transport (6 procent)
- vård och omsorg (8 procent)
- övriga branscher (36 procent).

Förelägganden, förbud, åtalsanmälningar, sanktionsavgifter och viten

Om arbetsgivarna inte uppfyller de krav vi ställer kan vi

- kräva att arbetsgivaren rättar till bristerna (föreläggande)
- förbjuda viss hantering eller viss verksamhet (förbud)

- anmäla arbetsgivaren till åklagare, vilket vi som regel gör om vi misstänker arbetsmiljöbrott (åtalsanmälan)
- påföra en sanktionsavgift
- ansöka om utdömande av vite från förvaltningsrätten.

Förelägganden och förbud

Antalet förelägganden och förbud har minskat 2021 jämfört med 2020, trots att antalet förrättningar är relativt konstant. Vår bedömning är att det beror på att vi under 2020 fick in många ärenden relaterade till corona och dessa ärenden genererade många beslut om förelägganden och förbud. Under 2021 var dessa ärenden inte lika många. Antalet förelägganden och förbud varierar dessutom från år till år eftersom de påverkas av faktorer som till exempel vilken typ av förrättningar som gjorts under året eller året innan (ibland fattar vi ett beslut om påföljd året efter att en förrättning genomfördes).

Åtalsanmälningar vid misstänkta arbetsmiljöbrott

Antalet åtalsanmälningar minskade något under året jämfört med 2020. De är vanligast inom de olycksdrabbade branscherna byggverksamhet, tillverkning och jord och skog.

Tabell 15. Antal förelägganden, förbud, åtalsanmälningar, sanktionsavgifter och viten 2017–2021

År	2021	2020	2019	2018	2017
Förelägganden och förbud	1 095	1 505	1 806	1 469	1 001
Åtalsanmälningar	208	232	199	161	176
Uttagna sanktionsavgifter	1 260	834	1 551	1 134	775
Ansökningar om vitesutdömanden (förvaltningsrätten)	73	92	89	66	48

Källa: Public

Sanktionsavgifter

Antalet sanktionsavgifter ökade kraftigt under 2021 jämfört med 2020, främst på grund av att de myndighetsgemensamma kontrollerna mot arbetslivskriminalitet ökade.

De vanligaste orsakerna till att vi beslutade om sanktionsavgifter 2021 var

- att fallskydd vid byggnads- och anläggningsarbete saknades
- att arbetsmiljöplan saknades vid byggnads- och anläggningsarbete
- obesiktade trycksatta anordningar.

De branscher som fått flest sanktionsavgifter under året är bygg, handel och tillverkning.

Marknadskontroll och produktsäkerhet

Arbetsmiljöverkets marknadskontroll av produkter är viktig eftersom bristfälliga produkter utgör risker för att drabbas av sjukdom och skada. Vi utför marknadskontroll av produkter som finns på den svenska marknaden och vi är ansvariga för sex olika produktområden:

- maskiner
- personlig skyddsutrustning
- enkla tryckkärl
- utrustningar för explosionsfarlig miljö
- tryckbärande anordningar
- produkter som inte omfattas av harmoniserad EU-lagstiftning.

Arbetsmiljöverket har även ansvar för säkerheten hos maskiner och tryckbärande anordningar som används av konsumenter.

Ändrad process och ny förordning

Under året påbörjade vi arbetet med att uppdatera vår process för marknadskontroll. Det arbetet föranleddes av en ny EU-förordning för marknadskontroll som trädde i kraft i juli 2021 (2019/1020). Förordningen ledde till att vi anpassade vårt arbetssätt på ett par punkter. I samband med det inledde vi arbetet med att ta fram en ny process för marknadskontroll

som inte bara innebär anpassningar till förordningen. Vi gör en grundläggande analys av vår nuvarande process och modellerar fram en förbättrad version. Syftet med arbetet är att även framöver kunna garantera en rättssäker och effektiv marknadskontroll.

Maskindirektivet – reviderat direktiv och kommande förordning

Under 2021 påbörjade EU en revidering av maskindirektivet. Arbetet fokuserar på maskiners säkerhet och krav på maskintillverkare att konstruera säkra maskiner. Syftet är att säkerställa en fortsatt hög skyddsnivå för arbetstagare och konsumenter.

EU-kommissionen presenterade i april 2021 ett första förslag på en ny maskinförordning. Kommissionens förslag är tänkt att bidra både till den digitala övergången och till att stärka den inre marknaden. Arbetsmiljöverket deltar i EU-kommissionens arbete som expertmyndighet. Förhandlingarna om förordningen kommer att pågå under kommande år. När förordningen antagits kommer den att tillämpas i hela EU.

Projekt om personlig skyddsutrustning

Under 2021 har vi startat ett projekt där vi bland annat kontrollerar hur produktreglerna efterlevs när det gäller personlig skyddsutrustning för att skydda mot smitta. Kontrollen omfattar de formella kraven. De produkter vi börjat med är andningsskydd och visir. Projektet fortsätter under 2022 och då tillkommer skyddshandskar och ögonskydd.

Fler tullärenden leder till ökat samarbete

En trend som vi har sett under de senaste åren, och som inte minst tydliggjorts under coronapandemin, är att vi får fler och fler ärenden från Tullverket. Det har under året i huvudsak rört sig om ärenden om personlig skyddsutrustning som syftar till att skydda mot smitta. Med anledning av detta har vårt samarbete med Tullverket intensifierats. Bland annat har vi deltagit i att ta fram en ny samverkansmodell tillsammans med Tullverket och övriga marknadskontrollmyndigheter.

Regeringsuppdrag om tillstånd för icke CE-märkt personlig skyddsutrustning

Arbetsmiljöverket fick i april 2020 ett uppdrag av regeringen. Uppdraget innebar att säkerställa ett förfarande så att även icke CE-märkt personlig skyddsutrustning skulle kunna användas om den uppfyllde de väsentliga kraven för säkerhet och hälsa. Upprinnelsen till detta var att det rådde stor brist på CE-märkt skyddsutrustning i bland annat sjukvård och äldreomsorg. Vi redovisar uppdraget utanför årsredovisningen men gör en kortare sammanfattning här.

Regeringsuppdraget innebar att vi gav tillstånd till aktörer på marknaden

- att tillhandahålla icke CE-märkt personlig skyddsutrustning på unionsmarknaden under en begränsad tid medan pågående förfarande för bedömning av överensstämmelse slutfördes

- att tillhandahålla icke CE-märkt personlig skyddsutrustning till sådana behöriga myndigheter som organiserade inköp av personlig skyddsutrustning i Sverige.

Under 2021 minskade antalet ansökningar, och möjligheten att ansöka om tillfälligt tillstånd upphörde den 1 september 2021.

Totalt fick vi in 232 ansökningar om tillfälligt tillstånd. Av dem fick 115 tillfälligt tillstånd att tillhandahålla personlig skyddsutrustning. Sammanlagt bidrog de tillstånd vi beviljade till att över 250 miljoner produkter blev tillgängliga på den svenska arbetsmarknaden.

Tabell 16. Marknadskontroll: avslutade ärenden 2017–2021

Produkt- område	2021		2020		2019		2018		2017	
	Kontroll- erade produkter	Produkter med brist	Kontroll- erade produkter	Produkter med brist	Kontroll- erade produkter	Produkter med brist	Kontroll- erade produkter	Produkter med brist	Kontroll- erade produkter	Produkter med brist
Maskiner	91	42	69	30	199	84	116	56	133	71
Enkla tryck- kärl och tryck- bärande anordningar	3	1	8	3	24	16	27	12	2	2
Utrustningar för explo- sionsfarlig miljö	1	0	0	0	0	0	2	0	0	0
Personlig skydds- utrustning	82	44	41	19	92	58	34	19	63	49
Produkter som inte omfattas av harmonis- erad EU- lagstiftning	3	2	2	0	14	2	5	2	15	0
Totalt antal	180	89	120	52	329	160	184	89	213	122

Källa: Marko

Analys – vi ökar vår kunskap

Analysverksamheten har en viktig roll i Arbetsmiljöverkets verksamhet. Vi arbetar ständigt för att öka kunskapen om vad som skapar friska arbetsplatser och vad som orsakar tillbud, arbetsolyckor och annan ohälsa. Inom analysverksamheten tar vi även fram och bearbetar statistik. I det här kapitlet redovisar vi även hur vi arbetar inom EU, hur vi samråder med arbetsmarknadens parter, samverkar med andra myndigheter och om vårt sektorsansvar för funktionshinderspolitiken.

Vi har nationellt ansvar för arbetsskade- och arbetsmiljöstatistik

Arbetsmiljöverket har regeringens uppdrag att ansvara för den officiella statistiken inom arbetsskade- och arbetsmiljöområdet. Vi samlar in och analyserar information om arbetsolyckor och arbetssjukdomar som bygger på anmälda arbetsskador till Försäkringskassan enligt socialförsäkringsbalken.

Arbetsmiljöverkets statistik är mycket efterfrågad och används av såväl forskare som av arbetsmarknadens parter, politiker och media. Efterfrågan har ökat stadigt de senaste åren. Vår bedömning är att den officiella statistiken upplevs som tillförlitlig och av hög kvalitet. Vår statistik används som underlag när till exempel politiker eller journalister vill ge en bild av tillståndet i svensk arbetsmiljö. Statistiken kan följas under decennier bakåt i tiden, vilket också ger underlag för analyser av långsiktiga förändringar i arbetsmiljön, både i den fysiska och den organisatoriska och sociala. Den officiella statistiken spelar även en viktig roll i Arbetsmiljöverkets egen verksamhet, som kunskapsbas och som underlag för beslut om verksamhetens inriktning.

Under 2021 ökade förfrågningarna till oss om sammanställd statistik om arbetsskador och inspektionsverksamheten. Vi fick drygt 1 250 förfrågningar, vilket var något fler än under 2020. Många förfrågningar rörde coronapandemin och massmedia stod för cirka 50 procent av förfrågningarna.

Statistik till internationella organ

Enligt EU-förordningen 349/2011 ska Arbetsmiljöverket leverera statistik till EU:s statistikkontor, Eurostat, över arbetsolyckor med fler än tre sjukdagar. Vi levererade under året även statistik över godkända arbetssjukdomar till Eurostat, för denna statistik saknas dock än så länge specifik EU-lagstiftning. Vi samarbetar med Försäkringskassan och Statistiska centralbyrån när vi levererar statistik till Eurostat. Den levererade arbetsskadestatistiken från medlemsländerna finns tillgänglig på Eurostats webbplats.

Publicerad information om statistik 2021

Under 2021 publicerade vi följande rapporter:

- *Arbetsskador 2020*, utgiven i juni 2021
Rapporten bygger på den officiella statistiken om arbetsskadeanmälningar till Försäkringskassan. Rapporten *Arbetsskador* kommer ut varje år och redovisar statistik om arbetsskador som har registrerats till och med första kvartalet året därpå.
- *Arbetsorsakade besvär 2020*, utgiven i september 2021
Rapporten, som kommer ut vartannat år, är baserad på en telefonundersökning som Statistiska centralbyrån (SCB) genomför på uppdrag av Arbetsmiljöverket. Telefonundersökningen syftar till att kartlägga hälsoproblem som orsakats av arbetet. Rapporten som vi publicerade 2021 är baserad på telefonundersökningen från 2020. Förutom den undersökningen gör SCB sedan 1989 vartannat år olika undersökningar om arbetsförhållanden inom svenskt arbetsliv.

Rapporterna publiceras på vår webbplats.

Nollvision – ingen ska dö till följd av sitt arbete

I sin arbetsmiljöstrategi för det moderna arbetslivet 2016–2020 fastslog regeringen att det ska gälla en nollvision mot dödsolyckor i Sverige. Utifrån detta har Arbetsmiljöverket tagit fram en strategi för vårt nollvisionsarbete. Vi har utgått från regeringens arbetsmiljöstrategi när vi formulerat vår nollvision: *Ingen ska behöva dö till följd av sitt arbete*. Vi har även valt att inkludera dödsfall till följd av arbetssjukdomar i den visionen.

I februari 2021 presenterade regeringen sin nya arbetsmiljöstrategi för 2021–2025. En god arbetsmiljö för framtiden. I strategin presenterar regeringen fyra delmål, varav ett är Ett tryggt arbetsliv – ingen ska riskera liv eller hälsa på grund av jobbet. Regeringens nya strategi passar väl ihop med den linje som Arbetsmiljöverket har arbetat efter sedan 2016. Med nollvisionen som riktmärke arbetar vi för att ta fram kunskap, att bidra till att olika aktörer lyfter säkerhetshöjande insatser och att föreslå vägar framåt i arbetet för att ingen ska bli sjuk, skadas eller dö av sitt arbete.

Under 2021 har Arbetsmiljöverket genomfört följande kopplat till nollvisionsstrategin:

- Producerat korta animerade filmer för att sprida kunskap om mönster och brister vi ser när vi analyserar händelser som leder till att någon dör på jobbet.
- Tagit fram en sammanställning av dödliga händelser i arbetet från 2011–2020 där fokus bland annat legat på lastbilschaufförer.
- I samverkan med LRF, Gröna Arbetsgivare och Kommunal tagit fram en beskrivning av vilka bakomliggande problem som bidrar till att lantbruket är en utsatt bransch sett till dödsfall i arbetet. I detta arbete har vi även tagit fram förslag på åtgärder som kan åstadkomma en förflyttning till en bättre balans mellan krav och resurser i lantbruket. Åtgärder som identifierats är exempelvis att jobba för att arbetsmiljökunskap ska komma in tidigare i utbildning och att arbeta för en bättre samordning mellan myndigheter och andra aktörer i sakfrågor som påverkar lantbrukarnas arbetsmiljö.

- Analyserat dödliga händelser i arbetet där mobila maskiner och arbetsfordon varit inblandade. En analys som tillgängliggörs under våren 2022 och som konstaterar att det finns återkommande brister i det systematiska arbetsmiljöarbetet. I analysen föreslås åtgärder som exempelvis att samla in mer information om risker i arbetet för att underlätta riskbedömning och effektiva åtgärder samt att öka samarbetet mellan parter och aktörer i branschen för att identifiera typiska risker och vidta effektiva insatser.
- Inlett samverkan med Transportstyrelsen och Trafikverket för att gemensamt utveckla stödmaterial och vägledningar för att främja en säkrare arbetsmiljö på vägen, både vid planerat och oplanerat arbete på och vid vägar.
- Producerat korta filmer om risken att dö i förtid för den som exponeras långvarigt för exempelvis damm, stress och fysiskt tungt ihållande arbete. Filmerna utgår från nollvisionen och syftar till att informera om och uppmärksamma arbetsrelaterad dödlighet. Vi börjar sprida filmerna våren 2022.

Gränsvärden för kemiska ämnen 2021

Vi tar fram så kallade kriteriedokument som används av de nordiska tillsynsmyndigheterna som vetenskapligt underlag för att sätta hygieniska gränsvärden för kemiska ämnen. Dokumenten används även i arbetsskadeutredningar, av arbets- och miljömedicinska kliniker och av internationella aktörer inom området. Arbetet bedrivs som ett nordiskt samarbete, Nordiska expertgruppen. Målsättningen är att fastställa vid vilken lufthalt ett kemiskt ämne skadar vår hälsa, till exempel genom irritation, lungpåverkan, allergier eller cancer. Vanligen skriver utomstående forskare underlagen, som expertgruppen diskuterar ett flertal gånger innan de godkänns. Dokumenten publiceras i skriftserien Arbete och Hälsa. Expertgruppen har även i uppdrag av nordiska tillsynsmyndigheter att granska de vetenskapliga rapporter från Europeiska kemikaliemyndigheten (ECHA) som utgör underlag för EU:s hygieniska gränsvärden. På grund av coronapandemin har samtliga diskussioner i expertgruppen genomförts digitalt.

Expertgruppen diskuterade följande dokument 2021:

Tabell 17.

Kriteriedokument från Nordiska expertgruppen
• Gränsvärdessättning för carcinogener
Vetenskapliga rapporter från ECHA
• Asbest • 1,4-dioxan • Isopren

Vi arbetar inom EU

Sverige och Arbetsmiljöverket är en mycket aktiv aktör i arbetsmiljöfrågorna på internationell nivå, särskilt i EU-samarbetet. Vi medverkar i, och påverkar, EU:s lagstiftnings- och policyskapande arbete, och har en hög ambition att synliggöra arbetsmiljöfrågornas internationella dimension. Inom ramen för detta arbete genomför vi mycket informationsarbete tillsammans med andra länder, bland annat genom upprättade system men även i gränsöverskridande projekt och expertnätverk.

Utifrån dagens situation på den gemensamma europeiska arbetsmarknaden är det särskilt angeläget att, i samverkan med övriga medlemsländer, skapa ordning och reda på arbetsmarknaden, samt att på olika sätt verka för en hållbar arbetsmiljö.

Vi deltar i flera olika forum i det europeiska arbetet för en god arbetsmiljö i ett föränderligt arbetsliv men också för att motarbeta fusk, brottslighet och regelöverträdelser i arbetslivet. Det senare arbetet redovisar vi i kapitlet Ordning och reda på arbetsmarknaden.

Vi deltar framför allt i samarbete inom

- den europeiska arbetsmiljöbyrån (EU-Osha)
- EU-kommissionens rådgivande kommitté för arbetsmiljöfrågor
- EU:s yrkesinspektörskommitté (SLIC)
- Europeiska arbetsmyndigheten (ELA)
- den europeiska plattformen för odeklarerat arbete, en permanent arbetsgrupp under ELA.

Vi följer även nära organisationer som den internationella arbetsorganisationen (ILO), Eurofound, European Institute for Gender Equality (EIGE) och den internationella organisationen för arbetsmiljöinspektion (IALI). Arbetsmiljöverket har under året hållit ett informationsseminarium om användandet av statistik i det nationella arbetsmiljöarbetet inom ramen för ett samarbetsavtal mellan Sverige och Qatar.

Under året har vi dessutom deltagit i förhandlingarna av kommissionens förslag till maskinförordning och i förhandlingarna om kommissionens fjärde förslag till ändringar i direktivet om carcinogener och mutagener.

EU-kampanjen Friska arbetsplatser belastar rätt

Arbetsmiljöverket deltar i ett svenskt trepartsnätverk under den europeiska arbetsmiljöbyrå EU-Osha, som leds av Myndigheten för arbetsmiljökunskap. Under 2021 arbetade det svenska nätverket med den treåriga EU-kampanjen Friska arbetsplatser belastar rätt. Målet för kampanjen är att öka medvetenheten om arbetsrelaterade belastningsbesvär och att ge verktyg för att effektivt förebygga belastningsbesvär på arbetsplatser. Sverige valde under 2021 att fokusera på effekter av långvarigt stillasittande arbete (se även kapitlet Inspektion – vi kontrollerar arbetsmiljön).

Inom ramen för det svenska nätverket genomförde vi tillsammans fyra uppskattade aktiviteter under året:

- En digital utbildning med temat "Lyfta, bära och hantera ting". Drygt 600 personer deltog och minst lika många har sett utbildningen i efterhand. Utbildningen var mycket uppskattad. Utvärderingen av den visar att 96 procent av respondenterna betygsatte utbildningen som bra eller mycket bra, drygt 97 procent ansåg att kvaliteten på den information som lämnades ut var god eller mycket god och 82 procent tyckte att utbildningen motiverade till handling i arbetet.
- Ett orienterande webinarium om effekterna av långvarigt stillasittande på jobbet som speglade forskningsläget. De tre huvudbudskapen var:
 - Aktivitetsbaserade kontor motverkar stillasittande.
 - Rörelsevariation är viktigt. Tips för att få in det i sitt arbete.
 - Motsatsen till stillasittande är inte stillastående.

Drygt 800 personer deltog och över 1 700 har sett webinariet som spelades in. Samtliga deltagare svarade i utvärderingen att webinariet hade motiverat dem till handling.

- Ett webinarium med fokus på resultatet av Arbetsmiljöverkets inspektioner inom ramen för EU-kampanjen Friska arbetsplatser belastar rätt, med drygt 600 deltagare.
- En digital workshop som byggde på lärdomar från inspektionerna och från webinariet. Workshopen riktade sig till arbetsgivare och skyddsombud i små företag och organisationer. Syftet var att arbeta fram metoder för att inkludera risker med stillasittande arbete i det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM).

Aktiviteter med fokus på framtidens arbetsliv

Världskongressen om arbetsmiljö hölls i september 2021 i Toronto, Kanada. Arbetsmiljöverket deltog och arrangerade, tillsammans med de övriga nordiska länderna, ett digitalt seminarium med fokus på tillsyn i framtidens arbetsmiljö. Under seminariet presenterades rapporten *Work today and in the future – OSH challenges and opportunities for the Nordic labour inspectorates* som tagits fram genom samarbete mellan de nordiska länderna. Rapporten beskriver hur globalisering, digitalisering, demografiska förutsättningar och migration kan komma att påverka framtidens arbetsliv. Kongressen hade cirka tre till fyra tusen anmälda deltagare från hela världen. Den arrangerades av ILO och den internationella organisationen för socialförsäkringsfrågor, ISSA, och ILO:s generaldirektör Guy Ryder deltog under seminariet.

Nordic Baltic Undeclared Work Project är ett samarbetsprojekt som samlar myndigheter från nordiska och baltiska länder.

Arbetsmiljöverket representerar Sverige. I februari 2021 höll projektet ett webinarium om den så kallade gigeekonomin. Webbinariet fokuserade på behovet av gemensam förståelse och kapacitetssuppbbyggnad bland yrkesinspektionerna i de nordiska och baltiska länderna för att kunna värna om en hälsosam arbetsmiljö för dem som arbetar inom gigeekonomin. Webbinariet utgick från den senaste forskningen och deltagarna fick praktiska exempel på vad yrkesinspektioner kan göra och vilka behov som finns.

Planering av SLIC-kampanjen 2022

Arbetsmiljöverket är ordförande i arbetsgruppen EMEX (New and emerging risks) under EU:s yrkesinspektörskommitté (SLIC). EMEX har under året haft huvudansvar för att planera SLIC-kampanjen Prevention of Musculoskeletal Disorders som kommer äga rum mellan mitten av mars och slutet av juni 2022. Kampanjen bygger på en vägledning som SLIC tidigare tagit fram om att värdera risker och hantera åtgärder för att förebygga belastningsbesvär. Projektdokument är framtagna och de ska översättas till de officiella EU-språken.

Den europeiska arbetsmyndigheten (ELA)

Arbetsmiljöverket har det nationella samordningsansvaret för de aktiviteter som kommer av den europeiska arbetsmyndigheten (ELA) i Bratislava, Slovakien. Vi är Sveriges representant i två av ELA:s permanenta arbetsgrupper samt i forumet mot odeklarerat arbete. Under året har det varit ett flertal aktiviteter i arbetsgrupperna och forumet, främst för att ta fram rutiner och processer för inspektionsinsatser över gränser, men även erfarenhets- och informationsutbyte.

Forumet mot odeklarerat arbete anordnade från juni till september 2021 en så kallad Peer Learning Dialogue (PLD), det vill säga en serie möten där deltagare från forumet kunde lära sig och inspireras av varandra. Temat var lärdomarna av att organisera

tillsynsmyndigheter och inspektioner under coronapandemin. Sverige deltog som ett av sju länder. Diskussioner på samma tema fortsatte även under forumets plenarmöte i oktober. Där presenterades även en slutrapport om PLD.

Under året har ELA dessutom arbetat med två särskilda teman: tredjelandsmedborgare och säsongsarbetare. Arbetsmiljöverket har aktivt bidragit till kunskaps- och erfarenhetsutbyte inom de aktiviteter som ELA har genomfört.

Vi samråder med arbetsmarknadens parter och andra organisationer

Att samråda med arbetsmarknadens parter och andra organisationer är av största vikt för Arbetsmiljöverkets verksamhet. De bidrar med erfarenheter och kunskaper om arbetsmarknadens villkor och ger oss information om hur arbetet med arbetsmiljöfrågorna fungerar i praktiken ute på landets arbetsplatser. De är också viktiga kanaler för att se till att vi som myndighet når ut till arbetsmarknadens aktörer och att våra beslut och regler blir kända och följs.

Parternas erfarenheter och kunskaper ska vi ta till vara och väga samman med de erfarenheter och kunskaper om brister och behov av åtgärder vi som myndighet ser inom ramen för vårt uppdrag. Ett brett underlag är viktigt för våra ställningstaganden och för vårt beslutsfattande, viktigt för att besluten ska vara sakliga, opartiska och träffa rätt.

Vi samråder i olika former och på olika nivåer

Arbetsmiljöverket samråder med arbetsmarknadens parter och andra organisationer på olika sätt och på olika nivåer i verksamheten.

I Arbetsmiljöverkets centrala samrådsgrupp ingår nio organisationer:

- Sveriges akademikers centralorganisation (SACO)
- Tjänstemännens centralorganisation (TCO)
- Landsorganisationen Sverige (LO)
- Offentliganställdas förhandlingsråd (OFR)

- Förhandlings- och samverkansrådet PTK
- Svenskt näringsliv
- Sveriges kommuner och regioner (SKR)
- Arbetsgivarverket
- Fremia (tidigare KFO)

Vi bjuder in till fyra ordinarie samråd per år och vid behov kallar vi till extrainsatta möten. Syftet med mötena är att ge aktuell information och få in synpunkter och reflektioner från ledamöterna, främst på en mer övergripande nivå. Dessa möten leds av Arbetsmiljöverkets ställföreträdande generaldirektör tillsammans med en samordnare.

Förutom dessa centrala samrådsmöten träffar vi de individuella organisationerna varje år för enskilda möten på högsta ledningsnivå och på handläggarnivå. Vi bjuder även in till mer verksamhetsnära samråd inom bland annat kemi, handel och vård och omsorg. Vi samråder också när en aktuell fråga kommer upp inom ett område och inför att vi beslutar om en ny föreskrift.

När vi ser ett behov av att informera fler och få in ett större spektrum av synpunkter bjuder vi förutom parterna i det centrala samrådet även in andra organisationer. Dessa möten benämner vi intressentmöten. Till intressentmöten kan vi även bjuda in till exempel myndigheter, branschorganisationer eller aktörer inom företagshälsovård.

Förutom de olika typer av möten vi bjuder in till deltar vi i olika sammanhang som parterna bjuder in oss till, ofta för att träffa arbetsmiljöexperter hos de olika medlemsorganisationerna. Vi samråder också på en mer vardaglig nivå när parterna hör av sig till oss för att lämna synpunkter, ställa frågor eller uppmärksamma oss på aktuella frågor ute hos medlemsorganisationerna.

Samråden under 2021

Under 2021 har vi fortsatt med digitala samråd och har fortsatt haft flera extrainsatta möten på grund av coronapandemin.

Vi bjöd även bland annat in till

- ett möte tillsammans med Folkhälsomyndigheten där vi informerade parterna inför förändringar i pandemirestriktionerna under hösten
- möten kring den åtgärdsplan som Arbetsmiljöverket fick i uppdrag av regeringen att ta fram kopplat till den nya arbetsmiljöstrategin för 2021–2025
- flera olika samrådsmöten kring vår kommande nya regelstruktur.

Samverkan med andra myndigheter och organisationer

Här redovisar vi ett urval av den samverkan vi hade under 2021 med andra myndigheter och organisationer.

Myndigheter med uppdrag inom pandemihantering

Sedan februari 2020 har vi samverkat intensivt och regelbundet om smittskyddsfrågor med flera myndigheter, framför allt Folkhälsomyndigheten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Socialstyrelsen och Läkemedelsverket men också Tullverket och Inspektionen för vård och omsorg. Vi har även samverkat med Jordbruksverket och Statens veterinärmedicinska anstalt, bland annat om bristen på personlig skyddsutrustning och utbrott av covid-19 på minkfarmar. Under året har vi berett en stor mängd departements- och myndighetsremisser och verkat för att lyfta arbetsmiljöperspektivet i pandemihanteringen. Arbetsmiljöverket har även samverkat inom EU-kommissionen, bland annat vid klassificeringen av SARS-coronavirus-2 (coronaviruset som orsakar covid-19).

Nationella pandemigruppen

Under året har den nationella pandemigruppen träffats vid tre tillfällen. Gruppens uppgift är att främja samordningen av åtgärder för att hantera en pandemi eller en situation som kan leda till en pandemi. I gruppen ingår Folkhälsomyndigheten, Socialstyrelsen, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap,

Läkemedelsverket, Arbetsmiljöverket, Sveriges Kommuner och Regioner samt länsstyrelserna. Folkhälsomyndigheten är sammankallande. Mötena har i första hand ägnats åt att informera varandra om särskilda uppdrag med anledning av coronapandemin, utmaningar och strategier för de olika myndigheternas ansvarsområden samt hur myndigheterna har bidragit till samverkan med övriga myndigheter.

Samverkan kring utbrott av zoonoser

Under året inträffade ett smittutbrott av bakterien campylobacter på ett fjäderfäslakteri med följden att arbetstagare insjuknade. Arbetsmiljöverket har regelbundet samverkat med flera myndigheter för att hantera utbrottet, bland andra Jordbruksverket, Statens veterinärmedicinska anstalt och Folkhälsomyndigheten.

Arbets- och miljömedicinska kliniker

Vi samverkar med de arbets- och miljömedicinska klinikerna runtom i landet för att utbyta kunskaper och erfarenheter. Arbetsmiljöverket arrangerar möten med de deltagande klinikerna, som förväntas bidra med frågor att diskutera. Under 2021 har vi arrangerat träffar inom områdena kemi och yrkeshygien samt belastningsergonomi. Inom området kemi och yrkeshygien var årets möte det sjätte i ordningen. På mötet diskuterades bland annat arbetsorsakade problem på grund av kemikalier, patientfall från klinikerna samt arbetsorsakade problem i kölvattnet av covid-19. Diskussionerna på årets möte ledde fram till beslutet att vi kommer att hålla ett klinikforum med inriktning mot vibrationer under kommande år.

Inom området belastningsergonomi startade vi ett klinikforum redan under 2020, där samtliga sju kliniker deltar. Fram till oktober 2021 har vi genomfört tre möten, samtliga digitalt. Mötena har bland annat fokuserat på att etablera ett hållbart forum inom belastningsergonomiområdet, sprida kunskap om Arbetsmiljöverkets arbete och roll, inhämta kunskap om hur vi når ut med våra föreskrifter och inhämta kunskap om trender gällande arbetsmiljörisker.

Samverkan kring sprängarbete och arbete med explosiva varor

Under 2021 har vi fortsatt att samverka med Polisen och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Syftet har varit att utveckla samarbetet mellan de tre myndigheter som reglerar sprängarbete och arbete med explosiva varor. Tanken har varit att utbyta information, erfarenheter och problemställningar samt att få en gemensam överblick över de olika myndigheternas arbete.

Samverkan med Boverket

Arbetsmiljöverket har en mängd kontaktytor med Boverket. Vi samverkar både inom områden som gäller inomhusmiljö, som buller, dagsljus, luftkvalitet och termiskt klimat, och om frågor om säkerhet samt om trycksatta anläggningar. Vi deltar i Boverkets referensgrupp för brandskydd och i referensgrupper för revidering av flera kapitel i Boverkets byggregler (BBR). Vi samverkar också om PBL kunskapsbanken, handboken om plan- och bygglagen. Där finns vägledningar om tillgänglighet, arkitektur och gestaltad livsmiljö samt om skolor och förskolors fysiska miljö. Vi är med i referensgrupper för Boverkets regeringsuppdrag om arkitektur och gestaltad livsmiljö, om hälsofrämjande arkitektur i vårdmiljöer och om indikatorer för en god inomhusmiljö.

Samverkan med Diskrimineringsombudsmannen

I början av året förnyade vi vår överenskommelse om samverkan med Diskrimineringsombudsmannen. Syftet med samverkan är ett arbetsliv utan kränkande särbehandling och diskriminering. Under 2021 inledde vi två projekt som vi ska slutredovisa hösten 2022. Det ena projektet syftar till att motverka felaktigheter och missförstånd om arbetsmiljöarbete. Gemensamt ser vi över hur externa aktörer presenterar aktiva åtgärder och systematiskt arbetsmiljöarbete, exempelvis på webbsidor, för att se var det finns behov att motverka felaktigheter och missförstånd. Det andra projektet syftar till att utreda möjligheten att dela information mellan inspektionsverksamheterna.

Kemikalieinspektionen

Vi samverkar med Kemikalieinspektionen i frågor om arbetsmiljö inom Reach-förordningen. Samverkan sker regelbundet och framför allt inför möten i Reach-kommittén. Vi samverkar framför allt när instruktioner och andra underlag tas fram, och ibland är vi med som experter på möten med Reach-kommittén.

Under året har vi även samverkat i REF-9, ett EU-gemensamt inspektionsprojekt om tillstånd inom Reach-förordningen. Även Naturvårdsverket har deltagit.

Arbetsmiljöverkets arbete med tillgänglighet och funktionshinder inom arbetsmiljöområdet

Av Arbetsmiljöverkets instruktion framgår att vi ska vara samlande, stödjande och pådrivande i funktionshinders- och tillgänglighetsfrågor inom arbetsmiljöområdet.

Här redovisar vi både våra resultat kopplade till vårt sektorsansvar och vårt arbete med regeringens strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken.

De fyra områdena för genomförande av funktionshinderspolitiken är integrerade i myndighetens verksamhet. De fyra områdena är

- principen om universell utformning
- befintliga brister i tillgängligheten
- individuella stöd och lösningar för individens självständighet
- att förebygga och motverka diskriminering.

Under 2021 bedömer vi att vi har bidragit till de fyra områdena genom att bland annat ha

- genomfört informationsinsatser kopplade till Arbetsmiljöverkets föreskrifter om arbetsplatsens utformning (AFS 2020:1) och föreskrifterna om arbetsanpassning (AFS 2020:5) som började gälla 2021. Föreskrifterna om arbetsplatsens utformning har nya skärpta regler för tillgänglighet när det gäller projektering för nya arbetsplatser. Föreskrifterna om arbetsanpassning har konkretiserat vad arbetsgivare är skyldiga att göra vid behov av arbetsanpassning för

arbetstagare. Föreskrifterna beskriver också tydligare att de träder in när åtgärder i det generella arbetsmiljöarbetet inte räcker till för arbetstagare med funktionsnedsättning.

- fört dialog med arbetsmarknadens parter om hur kompletterande stödmaterial kan öka begripligheten av föreskrifterna. Målet med detta var att göra det lättare att förstå våra föreskrifter och att använda dem i praktiken.
- fortsatt det löpande arbetet internt på Arbetsmiljöverket med att utveckla stödet för att integrera tillgänglighet i ordinarie processer. Det finns nu en struktur på plats för att underlätta integreringen av tillgänglighet i den årliga planeringen och uppföljningen.
- haft samråd med funktionshindersorganisationerna. På samråden för vi bland annat en dialog om aktuella utvecklingsarbeten.
- samverkat med Arbetsförmedlingen kring regeringens strategi och etablerat kontakt med Försäkringskassan för samverkan.

Systematiken för att planera och följa upp arbetet med funktionshinder och tillgänglighet finns i vår ordinarie planeringsprocess. Under hösten 2021 tog vi fram en nulägesbeskrivning av vårt arbete med att integrera tillgänglighet i vår verksamhet. Den beskrivningen ska fungera som utgångspunkt när vi ser över arbetet i enlighet med regeringens strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken 2021–2031. Beskrivningen omfattar vårt arbete mot det funktionshinderspolitiska målet: hur vårt arbete är organiserat, vad vi har gjort, hur vi har gjort och hur vi följer upp det vi gör. Nulägesbeskrivningen har tagits fram med bred förankring på myndigheten. Nulägesbeskrivningen inkluderar även intervjuer med representanter för funktionshindersorganisationerna som ingår i vårt samråd på området.

Barnrätt och jämställdhet enligt regeringens strategi för funktionshinderspolitiken

Arbetsmiljöverket arbetar med ett barnrättsperspektiv inom tillgänglighet. Det syns tydligast i vårt arbete med skolan som arbetsmiljö. I den arbetsmiljön finns både elever och skolpersonal med funktionsnedsättningar. Under året har vi främst uppmärksammat förhållanden i särskolan och i grundskolemiljöer där brist på resurser och kompetens kan leda till incidenter. Elever med funktionsnedsättning riskerar att inte få tillräckligt stöd, vilket kan skapa arbetsmiljöproblem. Ett exempel på det arbetet är att vi tillsammans med de arbetsmiljömedicinska klinikerna har medverkat i utbildningar för skolläkare för att stärka deras kunskaper om arbetsmiljö och bredda deras arbetsmiljöperspektiv.

Jämställdhetsarbetet är integrerat i Arbetsmiljöverkets ordinarie processer och i den åtgärdsplan vi har tagit fram i arbetet med regeringens arbetsmiljöstrategi En god arbetsmiljö för framtiden 2021–2025 (2020/21:92). Vi samordnar arbetet med jämställdhet och tillgänglighet där det är möjligt och lämpligt.

Vi beaktar Agenda 2030 enligt regeringens strategi för funktionshinderspolitiken

Många av Arbetsmiljöverkets aktiviteter är inriktade mot FN:s globala mål i Agenda 2030 för hållbar utveckling. Vårt arbete berör speciellt mål 8 om anständiga arbetsvillkor, mål 5 om jämställdhet och mål 10 om minskad ojämlikhet. Tillgänglighet är väl integrerat i vår verksamhet och något vi har med oss när vi planerar och genomför våra aktiviteter. En tillgänglig arbetsmiljö bidrar till de övergripande målen om ett hållbart samhälle.

Med utgångspunkt i nulägesbeskrivningen som färdigställdes i januari 2022 bedömer vi att vi har en bra grund för att utveckla uppföljningen och genomförandet av funktionshinderspolitiken.

Regler – vi utfärdar nya och omarbetar gamla

Med arbetsmiljölagen och vår instruktion som utgångspunkter ger Arbetsmiljöverket ut föreskrifter och allmänna råd som preciserar vilka krav som ställs på arbetsmiljön. Vi har i dagsläget knappt 70 föreskrifter som mer eller mindre detaljerat täcker hela vårt ansvarsområde. Vi utfärdar nya regler och omarbetar och upphäver föreskrifter för att följa den tekniska och språkliga utvecklingen, anpassa oss till förändringar i angränsande lagstiftning samt när behov av uppdatering uppmärksammas från arbetsmarknadens parter och andra aktörer, eller genom vår omvärldsbevakning och sakområdesanalys.

Regelförnyelse – vi anpassar våra regler för framtiden

Som myndighet har Arbetsmiljöverket en skyldighet att fortlöpande vårda och utveckla vårt regelverk för att hålla det uppdaterat och relevant samt för att underlätta för målgrupperna att leva upp till lagstiftningen. Regelförnyelse är ett långsiktigt utvecklingsarbete som syftar till att utveckla regler, vägledning och stöd för att hjälpa våra målgrupper – och oss själva – att möta ett arbetsliv i ständig förändring. Vi vill skapa ett modernt regelverk med tydliga och relevanta regler. I det arbetet har också ingått att ta fram en ny regelstruktur. I januari 2018 beslutade Arbetsmiljöverkets generaldirektör om den nya regelstrukturen och samma år påbörjade vi arbetet med att införa den.

Vårt nuvarande regelverk har vuxit fram i samråd med arbetsmarknadens parter under drygt fyrtio år sedan den nuvarande arbetsmiljölagen kom till. Eftersom reglerna kommit till under lång tid, och dessutom kompletterats med EU-regler, finns det delar som inte riktigt hänger ihop och som ibland kan upplevas motsägelsefulla eller ologiska när vi ser till helheten. Den förstudie som ligger till grund för programmet för regelförnyelse konstaterar även att våra intressenter har svårt att hitta vilka regler som gäller för dem.

Lite förenklat innebär arbetet med att införa den nya strukturen att dagens knappt 70 föreskrifter slås ihop till färre, men mera sammanhängande föreskrifter, utifrån ett ansvarsperspektiv för vem som har till uppgift att efterleva föreskrifterna. I samband med detta arbetar vi även med att bearbeta texterna något, med målsättningen att detta inte ska förändra skyddsnivån. Den nya regelstrukturen ska göra det lättare att hitta och förstå våra regler. Samtidigt systematiserar vi föreskrifterna och gör dem enhetliga, vilket är en nödvändig förberedelse för digitaliseringen av dem.

Regelförnyelsearbetet under 2021

I januari 2020 skickade vi ut den nya regelstrukturen på remiss. Efter utbrottet av coronapandemin förlängde vi svarstiden för remissen till den 30 december 2020 och under våren 2021 analyserade vi synpunkterna som kommit in och justerade texterna. Under hösten presenterade vi de ändringar vi gjort för arbetsmarknadens parter. Efter att ha tagit ställning till synpunkter som parterna framförde beslutade vi att skicka ut det förändrade sakinnehållet på ytterligare en remiss. Detta kommer att ske under 2022 och enligt nuvarande tidsplan kommer generaldirektören att besluta om de nya reglerna våren 2023.

Utöver arbetet med den nya strukturen pågår flera initiativ för att underlätta för alla som ska använda reglerna. Vi vill göra det enklare att söka i reglerna digitalt och att hitta de regler som gäller för olika målgrupper. Vi tar också fram stöd för arbetsmiljöarbete. I detta arbete lyssnar vi på synpunkter från de som ska följa och använda reglerna så att vi kan ta fram relevant stöd.

Nya och ändrade föreskrifter under 2021

Under 2021 har vi inte beslutat om några nya föreskrifter. Följande föreskrifter har vi ändrat:

Föreskrifterna om smittrisker (AFS 2021:1, ändring av AFS 2018:4)

Vid arbete med smittämnen i riskklass 3 på laboratorier och i rum för försöksdjur ska frånluft filtreras med HEPA-filtrer.

Detta krav gäller vid arbete med smittämnen på skyddsnivå 3 och gäller från och med 20 november 2021 då ändringsföreskriften om smittrisker (AFS 2021:1) trädde i kraft.

Föreskrifterna om särskilda bestämmelser om personlig skyddsutrustning med anledning av covid-19 (AFS 2021:4, ändring av AFS 2020:9)

Föreskrifterna reglerar tillfälliga tillstånd för och användning av personlig skyddsutrustning som inte är CE-märkt. Föreskrifterna reglerar också undantag för skyddsmask 90. Föreskrifterna började att gälla den 1 januari 2021 men kom att tillämpas från och med 1 juli 2021.

Ändringen innebär att tillstånd inte utfärdas efter den 31 augusti 2021 och att skyddsutrustning inte får tillhandahållas efter den 31 maj 2022 och endast användas till 31 juli 2022. Föreskrifterna ska tillämpas från 1 januari 2022.

Föreskrifterna om hygieniska gränsvärden (AFS 2021:3, ändring av AFS 2018:1)

Föreskrifterna om hygieniska gränsvärden gäller i alla verksamheter där luftföroreningar förekommer. Luftföroreningar kan vara allt från kvartsdamm till gaser. Gränsvärden finns för drygt 500 farliga ämnen. Ändringen i föreskrifterna består i att arseniktrihydrid nu ingår i en ämnesgrupp där alla ämnen har samma gränsvärden, ämnesgruppen arsenik och arseniksalter samt oorganiska arsenikföreningar. Tidigare hade arseniktrihydrid ett eget gränsvärde.

Standardisering

Standardisering är processen för att skapa standarder, en gemensam överenskommen lösning på ett återkommande problem. Det är öppet för juridiska personer att betala deltagaravgiften och delta i det svenska standardiseringsarbetet. Exempelvis deltar organisationer, myndigheter, kommuner, ideella föreningar och olika större företag.

Arbetsmiljöverket deltar i arbetet med att ta fram standarder inom flera olika arbetsmiljöområden. Det är en del av vårt regelarbete och ett sätt för oss att aktivt driva utvecklingen åt rätt håll.

Under 2021 har vi deltagit i 27 kommittéer inom Svenska institutet för standarder (SIS) och en kommitté hos Svensk Estandard och i olika arbetsgrupper inom kommittéerna. Vi deltar också inom vissa arbetsgrupper på europeisk nivå (inom CEN) och global nivå (inom ISO), framför allt inom standardisering av personlig skyddsutrustning och vibrationer. Syftet med deltagandet i standardisering är att höja säkerheten inom områden där det traditionellt finns stora risker i arbetsmiljön som till exempel

- maskinsäkerhet
- lyftanordningar
- trycksatta anordningar
- belastningsergonomi
- verkstadsmaskiner
- personlig skyddsutrustning.

Vi deltar även i ett antal kommittéer inom områden som vi prioriterar för att de har höga olyckstal eller många arbetsskador, till exempel

- vibrationer och stötar
- anläggningsmaskiner och gruvdrift
- handhållna skogsmaskiner.

Dessutom bevakar vi arbetsmiljöperspektivet och hjälper till att utforma standarder inom nya områden som robotik och automation.

Ett urval av standardiseringsarbetet 2021

Under 2021 har vi bland annat arbetat särskilt offensivt inom vissa utvalda områden. Vi har

- röstat nej till en standard för skyddskläder mot fästingar, som var behandlade med insektsgift (permetrin) som varit på andra omröstning
- förberett ett eventuellt deltagande i standardiseringsarbete för utrustning inom

olycksdrabbade områden, bland annat motorkapar

- initierat ett arbete med att förbereda eventuellt deltagande i standardisering inom elområdet.

Vi har även försvarat vår formella invändning mot standarden som omfattar uppblåsbara flytvästar, som nu är accepterad av EU-kommissionen. Våra invändningar ledde till att EU-kommissionen föreslog till standardiseringskommittén under standardiseringsförordningen (CoS) att standarden ska publiceras med restriktioner enligt Sveriges förslag.

Forum för standardisering

Arbetsmiljöverket deltar på nationell nivå i Kommerskollegiums Forum för standardisering. Forumet bidrar till samverkan mellan olika aktörer och ökar kunskapen om hur dessa arbetar med standardisering.

Vi utfärdar tillstånd och undantag från regler

Vissa arbetsuppgifter är förbjudna enligt arbetsmiljölagen, arbetstidslagen eller Arbetsmiljöverkets föreskrifter. För att en arbetstagare ändå ska kunna utföra sådana arbetsuppgifter måste arbetsgivaren ansöka om tillstånd. Tillstånd behövs till exempel för att

- arbeta med rivning av asbest, arbeta med bearbetning eller behandling av asbest och arbeta med hantering av asbest vid forskning och analys
- arbeta på natten eller frångå regeln om dygnsvila (där detta inte regleras i ett kollektivavtal)
- anlita minderåriga under 13 år i artistframträdanden
- minderåriga ska få arbeta på tider som normalt inte är tillåtna
- hantera vissa kemiska ämnen⁵
- hantera biocider, vanligtvis råttgift
- hantera genetiskt modifierade mikroorganismer (GMM).

Tabell 18. Inkomna ansökningar/handlingar om tillstånd eller undantag 2017–2021

Antal/år	2021	2020	2019	2018	2017
Asbest	391	383	427	382	393
Arbetstidslagen	53	60	69	49	20
Minderåriga	515	443	551	568	479
Kemiska ämnen	42	50	43	64	68
Biocider	465	890	826	1 159	–
GMM	11	25	13	10	3
Totalt	1 477	1 851	1 929	2 232	963

Källa: Public

⁵ A- och B-ämnen enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter om kemiska arbetsmiljörisker (AFS 2014:43)

Enligt § 18 arbetsmiljöförordningen (1977:1166) kan man även ansöka om undantag från bestämmelserna i våra föreskrifter. Coronapandemin har inneburit ett ökat inflöde av sådana ärenden.

Många av dessa ansökningar avsåg

- undantag från bestämmelserna om tidsintervall för yrkesutövare av bland annat medicinska kontroller (AFS 2019:3).
- ansökan från räddningstjänsten att använda skyddsmask 90. Skyddsmask 90 fick tidigare endast användas inom försvaret. För att snabbt göra skyddsmask 90 tillgänglig inom flera verksamheter beslutade vi om Arbetsmiljöverkets föreskrifter med särskilda bestämmelser om personlig skyddsutrustning med anledning av covid-19 (AFS 2020:9). Föreskrifterna gav vissa yrkeskategorier rätt att använda skyddsmask 90 utan att behöva ansöka om tillstånd från Arbetsmiljöverket.

Kommunikation – för en god arbetsmiljö

Arbetsmiljöverkets kommunikationsarbete utgår från vår instruktion, som säger att vi ska ta fram och tillhandahålla behovsanpassad, lättillgänglig och kvalificerad information inom vårt ansvarsområde, där små och medelstora företags behov särskilt ska beaktas.

Vår kommunikation ska bidra till att öka kunskapen om, och engagemanget för, arbetsmiljöfrågor i samhället och på den svenska arbetsmarknaden. Med hjälp av kommunikation i våra egna och andras kanaler vill vi motivera människor att söka kunskap som främjar en god arbetsmiljö. Detta förutsätter att vi kommunicerar på ett sätt som skapar insikt och förståelse om vikten av att arbeta aktivt med arbetsmiljöfrågor. Vi arbetar med att uttrycka oss begripligt och inkluderar tillgänglighetsfrågor i allt vårt kommunikationsarbete.

Svarstjänsten möter allmänheten

Vår svarstjänst har en viktig funktion i mötet med våra målgrupper. Vi svarar på allmänna frågor, tar emot tips om missförhållanden på telefon, och ger stöd till alla som använder våra e-tjänster. Den som har en allmän fråga om arbetsmiljö får här stöd och vägledning utifrån arbetsmiljölagen, arbetstidslagen, utstationeringslagen och våra föreskrifter. Frågorna kommer från samtliga sektorer i samhället och berör alla aspekter av arbetsmiljön. De som vänder sig till svarstjänsten med frågor är främst arbetsgivare, arbetstagare och skyddsombud. Men vi får utöver det frågor från en stor bredd av frågeställare som till exempel privatpersoner, representanter från företagshälsovård och representanter för olika föreningar.

De vanligaste frågeområdena 2021 var

- Arbetsskada
- Systematiskt arbetsmiljöarbete
- Arbetsmiljölagen
- Arbetsplatsens utformning
- Anläggningsarbete

Många frågor inom områdena ovan var kopplade till corona.

Under 2021 svarade vi på allmänna frågor, tog emot tips på telefon och besvarade frågor om e-tjänster vid drygt 26 000 tillfällen (28 000 tillfällen år 2020). Av personerna som kontaktade oss var 53 procent kvinnor och 46 procent män. För resterande är könstillhörigheten okänd.

Tabell 19. Mejl- och webbfrågor 2018–2021

År	2021	2020	2019	2018
Mejl- och webbfrågor	5 473* (exkl. tips)	5 645* (exkl. tips)	7 694 (inkl. tips)	11 725 (inkl. tips)
Genomsnittlig svarstid	5 dagar	12 dagar	6 dagar	10 dagar

Källa: Nilex

*) 2019 besvarade svarstjänsten även tips per mejl. 2020 övergick hanteringen av tips per mejl till avdelningen för inspektion. För 2017 saknas jämförbart underlag varför ingen redovisning görs.

Den genomsnittliga svarstiden för skriftliga frågor under året var cirka 5 dagar, en klar förbättring jämfört med cirka 12 dagar 2020. Många frågeställare fick svar redan samma dag. Vi bedömer att förbättringen till stor del beror på att vi har rekryterat fler medarbetare under året.

Att antalet besvarade mejl 2020 och 2021 har gått ner i jämförelse med 2019 beror på att funktionen tips på mejl från och med 2020 tas om hand av avdelningen för inspektion. Vi besvarade drygt 1 000 fler allmänna frågor per mejl 2021 jämfört med 2019.

Tabell 20. Telefonsamtal (exkl. växel) 2018–2021

År	2021	2020	2019	2018
Antal besvarade samtal (exkl. växel)	20 881	22 356	22 587	30 709
Andel besvarade samtal* (exkl. växel)	84 %	83 %	71 %	91 %

Källa: Trio

*) Andel besvarade samtal är det totala antalet samtal minus tappade samtal som stått i kö samt tappade samtal som inte kunnat kopplas fram på grund av att kön varit full. För 2017 saknas jämförbart underlag varför ingen redovisning görs.

Antal besvarade samtal har gått ner något 2021 jämfört med tidigare år. Största orsaken till detta är att vi under perioder prioriterade att jobba ner svarstiderna via mejl och webb. Det har gjort att vi haft telefonlinjen till Svarstjänst stängd fler dagar 2020 än 2021.

Andel besvarade samtal har under året ökat och resultatet blev 84 procent vilket är en liten förbättring i jämförelse med 2020. Under slutet av året såg vi stora förbättringar vad gäller antal besvarade samtal och genomsnittlig svarstid.

Nollvisionsrörelsen – kommunikation om nollvisionen

I december 2021 genomförde Arbetsmiljöverket en kommunikationsaktivitet med målet att komma närmare vår vision att ingen ska bli sjuk, skadas eller dö av jobbet. Insatsen har synts och hörts i radio, tv, tidningar och sociala medier.

Aktiviteten i december bestod av annonser och inslag i tryckta medier, tv, radio och sociala medier. Där beskrevs fyra odramatiska situationer där något *inte* hände tack vare gott arbetsmiljöarbete: Pia som inte körde på en kollega med sin truck, Thomas som inte gick in i väggen trots att han jobbade hårt, Ulf som inte fick ryggproblem efter 30 års lagerarbete och Amina som inte ramlade ner från ett tak.

Målgruppen för insatsen var främst småföretagare och budskapet var att en bra arbetsmiljö och ett gott förebyggande arbetsmiljöarbete inte skapar någon dramatik. Kommunikationen syftade främst till att väcka engagemang för arbetsmiljöfrågor och öka kunskaperna om arbetsmiljöarbete. Kommunikationsinsatsen i december markerar starten av Nollvisionsrörelsen, en serie aktiviteter som vi kommer att arbeta med under flera år.

Kommunikation för ordning och reda på arbetsmarknaden

Arbetsmiljöverket har tillsammans med sju andra myndigheter⁶ gjort gemensamma kommunikationsinsatser för att bidra till att skapa ordning och reda på

arbetsmarknaden. Syftet är att stödja det myndighetsgemensamma regeringsuppdraget för att motverka arbetslivskriminalitet.

Regeringen gav i år dessutom samma myndigheter i särskilt uppdrag att öka allmänhetens kunskap om arbetslivskriminalitet och att påverka attityder. Resultatet av uppdraget redovisar vi i en separat rapport till regeringen.

Samma myndigheter har kommunicerat sin gemensamma lägesrapport om arbetslivskriminaliteten i Sverige. De har också spritt information om resultaten från de myndighetsgemensamma kontrollinsatser som de har genomfört över hela landet och inom olika branscher (bilvård, bygg samt transport och logistik). Syftet har bland annat varit att ge politiker, myndigheter och intresseorganisationer kunskap om hur arbetslivskriminaliteten ser ut och utvecklas samt att informera om vilka insatser som myndigheterna gör för att motverka arbetslivskriminalitet. Ett annat syfte var att avskräcka arbetsgivare från medvetna regelbrott och stärka viljan att göra rätt.

Under 2020 kommunicerade Arbetsmiljöverket ändringar i reglerna om utstationering till olika berörda målgruppen. Kommunikationen fortsatte även under 2021 för att nå fler målgrupper.

Arbetsmiljöverket deltog även i ett kommunikationssamarbete inom ett nordiskt-baltiskt projekt för att motverka odeclarerat arbete. Det resulterade bland annat i en gemensam kommunikationsinsats riktad till mottagare av tjänster som utförs av utstationerad arbetskraft. Syftet var att öka tjänstemottagarnas kunskaper om utstationerade arbetstagares rättigheter.

⁶ Arbetsförmedlingen, Ekobrottsmyndigheten, Försäkringskassan, Jämställdhetsmyndigheten, Migrationsverket, Polismyndigheten, Skatteverket

Berättelsen om när Ulf inte fick problem med ryggen.

Ulf har gått i pension från sitt jobb som lagerarbetare. Hans pass var ofta krävande med många tunga lyft och annat kroppsarbete. Det här var något han höll på med från morgon till kväll i över 30 år, men någon värk har han inte fått direkt. Han känner sig riktigt pigg faktiskt. Tack vare att företaget hade en vettig planering så behövde

han inte göra samma lyft hela tiden, och dessutom hade han bra redskap.

Ja, mer dramatiskt än så blev det inte. Bra arbetsmiljöer förhindrar katastrofer och gör så att både människor och företag kan utvecklas. Det lönar sig att bry sig, helt enkelt. Välkommen till av.se/arbetsgivare för att läsa om hur du skapar fler odramatiska berättelser.

ARBETSMILJÖ
VERKET

Myndighetssamarbetet Starta och driva företag

Arbetsmiljöverket är med i myndighets-samarbetet Starta och driva företag som en så kallad associerad part. Inom ramen för samarbetet samlas information och service från ett antal myndigheter till den som driver företag eller som vill starta ett. Ett exempel på en samverkansprodukt är sajten verksamt.se.

Under 2021 har Arbetsmiljöverket påbörjat ett utvecklingsarbete med att se över våra texter på verksamt.se utöver ordinarie faktagranskning av dem. Tanken är att texterna ska bli mer pedagogiska och enklare för företagare att ta till sig. De texter som arbetats om och uppdaterats av Arbetsmiljöverket under 2021 ska sjasättas av redaktionen för verksamt.se i början av 2022. Vår ambition är att fortsätta utvecklingsarbetet av våra sidor på verksamt.se och även delta i utåtriktade aktiviteter inom nätverket.

Arbetsmiljöverkets webbplats

Vår externa webbplats, av.se, är vår viktigaste kommunikationskanal och den fortsätter att vara välbesökt. Informationen på webbplatsen riktar sig till alla Sveriges arbetsplatser, stora som små, med syftet att underlätta för arbetsgivare, arbetstagare och skyddsombud att arbeta proaktivt med arbetsmiljöfrågor. Under år 2021 har vi fokuserat på att förbereda oss inför att den förnyade regelstrukturen ska träda i kraft. Samtidigt har vi fortsatt hålla webbplatsen uppdaterad med bland annat information kring coronaviruset i takt med att olika rekommendationer har förändrats.

Tabell 21. Antal miljoner besökare på av.se

2021	2020	2019	2018	2017
2,3*	4,2	3,5	3,2	2,9

Källa: Matomo

*) Med anledning av rekommendationer i mål C-311/18 (Schrems-II) och Datainspektionens (numera Integritetsskyddsmyndigheten) rekommendationer, beslutade Arbetsmiljöverket att ta bort Googles analysverktyg den 13 december 2020. I stället införde vi verktyget Matomo. Skillnaden i trafik mellan 2020 och 2021 skiljer sig mycket åt dels på grund av bytet av analysverktyg och deras olika mättekniker, dels på grund av nyttillkomna integritetsfunktioner i olika webbläsare. En besökare på en webbplats kan nu automatiskt ignorera spårningscookies för webbplatsen. Därmed registreras inte besöket i Matomo.

De fem mest besökta sidorna under 2021 var

1. arbetsmiljölagen
2. föreskrifter
3. arbetstidslagen
4. lagar och andra regler om arbetsmiljö
5. anmälan av allvarliga tillbud till Arbetsmiljöverket med anledning av exponering för coronaviruset.

De fem mest nedladdade föreskrifterna under 2021 var

1. Arbetsplatsens utformning AFS 2020:1
2. Organisatorisk och social arbetsmiljö AFS 2015:4
3. Systematiskt arbetsmiljöarbete AFS 2001:1
4. Byggnads- och anläggningsarbete AFS 1999:3
5. Arbetsanpassning AFS 2020:5

Arbetsmiljöverket i sociala medier

Våra sociala medier fyller en viktig funktion för vår externa kommunikation. Dessa kanaler är en förutsättning för att vi ska kunna ta vara på omvärldens intresse för vår verksamhet. Det är också ett kostnadseffektivt sätt att nå ut med våra budskap och kunna ha en dialog med våra målgrupper. Vi besvarar frågor och kommentarer och vidarebefordrar tips.

Vi har fortsatt att hålla en hög närvaro i sociala medier och strävat efter att skapa engagerande innehåll med det övergripande målet att visa på fördelarna med en god arbetsmiljö och ett bra arbetsmiljöarbete. De kanaler vi använder är LinkedIn, Facebook, Twitter, Instagram och Youtube.

LinkedIn

Vårt följantal har fortsatt öka på LinkedIn under 2021. På LinkedIn ligger fokus på inlägg som innehåller tips och stöd till arbetsgivare, arbetstagare och skyddsombud. I kommentarsfälten får vi ofta positiv återkoppling, och inläggen delas ofta. Det är generellt sett en mer positiv tongång i kommentarsfälten än på exempelvis Facebook. Den spridning som inläggen får visar att

det här är en viktig kanal för myndighetens kommunikationsverksamhet.

Tabell 22. Antal följare på LinkedIn 2018–2021

2021	2020	2019	2018
50 100	43 000	26 500	13 000

Källa: LinkedIn

*) Vi saknar siffror för 2017

Twitter

Vårt Twitterkonto heter @Arbetsmiljo och riktar sig främst till journalister, opinionsbildare, makthavare och arbetsmarknadens parter. De sekundära målgrupperna är allmänhet med intresse för frågor om samhälle, arbetsmarknad och arbetsmiljö. Vi hade 5 755 följare på Twitter 2021 (5 594 år 2020).

Instagram

Vi har ett vilande konto på Instagram och publicerar inte organiska inlägg eller stories. Kanalen används i nuläget främst för våra sponsrade informationsinsatser, till exempel kommunikationsinsatserna om nollvisionen och om arbetslivskriminalitet.

Facebook

Vårt följantaral har stadigt ökat under flera år, men vi ser också hur ändringar i kanalens algoritmer har en negativ inverkan på den räckvidd våra organiska (ej sponsrade) inlägg får. Facebook är ändå en viktig kanal i dialogen med våra målgrupper, eftersom många tar del av nyheter från sociala medier. På Facebook sprider vi nyheter om det vi arbetar med och delar tips och förklarande filmer med arbetstagare och skyddsombud, som också är kanalens största målgrupper.

Vi besvarar frågor och kommentarer från kommentarsfält och meddelanden med hjälp av sakkunniga från flera av myndighetens avdelningar. Vi jobbar ständigt med att utveckla kontakten med våra följare i kommentarsfälten.

Tabell 23. Antal följare på Facebook 2017–2021

2021	2020	2019	2018	2017
40 810	38 400	37 502	36 528	30 500

Källa: Facebook

Youtube

Youtubekanalen Arbetsmiljöverket är vår kanal för rörlig bild och grafik. Här har vi under året publicerat över 40 filmer, bland annat om Arbetsmiljöverkets nollvision och om vår poddserie Hallå arbetsmiljö!. Vi har också publicerat filmer kopplade till kampanjer, till exempel en myndighetsgemensam kampanj för att stävja arbetslivskriminalitet. Arbetsmiljöverkets videor på Youtube har haft nästan 800 000 visningar under 2021 med sammanlagt cirka 16 000 timmars visningstid. Det är en ökning jämfört med 2020, då vi hade knappt 235 000 visningar med drygt 11 000 visningstimmar. Antalet följare ökade under året.

Tabell 24. Antal följare på Youtube 2017–2021

2021	2020	2019	2018	2017
Cirka 2 300	Cirka 1 850	Cirka 1 500	Cirka 1 100	Cirka 700

Källa: Youtube

Arbetsmiljöfrågor i medier

Medierna har även under 2021 visat stort intresse för arbetsmiljöfrågor och Arbetsmiljöverkets verksamhet. Under året förekom Arbetsmiljöverket i inslag och artiklar vid drygt 19 000 tillfällen. Det är en minskning jämfört med rekordåret 2020 då antalet var drygt 23 000 tillfällen.

Det är viktigt för Arbetsmiljöverket att synas i medier för att öka intresset för arbetsmiljöfrågor och sprida vikten av att förebygga arbetsmiljörisker. Det är också ett sätt att öka effekterna av våra inspektioner och att sprida vår vision om att ingen ska bli sjuk, skadas eller dö av jobbet. Via medierna når vi fler än de arbetsgivare som inspekteras.

Tabell 25. Antal artiklar eller inslag där Arbetsmiljöverket förekom i medier 2017–2021

2021	2020	2019	2018	2017
19 068	23 253	18 338	17 166	16 500

Källa: Retriever

Vilka frågor väcker mediernas intresse?

Medierna visar stort intresse för arbetsmiljöfrågor, Arbetsmiljöverkets verksamhet och expertkunskap. Presstjänsten tar dagligen emot frågor från medier, och vi går själva ut proaktivt med pressmeddelanden och andra medieaktiviteter.

Här är några exempel på viktiga frågor i medierna under 2021:

- Våra nationella inspektionsinsatser. Under 2021 medverkade vi i radio, tv och andra medier för att berätta om vad vi har sett under våra inspektioner, vilka arbetsmiljörisker som finns och om arbetsgivarnas ansvar. Inspektionerna inom e-handel, mot stillasittande arbete och det förebyggande arbetet mot smittspridning på skolor är några exempel på insatser.
- Arbetslivskriminalitet och vårt arbete inom ramen för myndighetsgemensamma kontroller. Vi är samordnande myndighet och har gjort flera proaktiva medieinsatser. Vi har även skrivit pressmeddelanden och gjort inlägg i sociala medier om resultaten från våra gemensamma insatser för att motverka arbetslivskriminalitet.
- Statistik om arbetsmiljö. Vi har under året gjort flera medieaktiviteter baserade på den officiella statistiken i rapporten Arbetsskador 2020. Vi har till exempel gått ut med preliminära siffror om ökningen av arbetssjukdomar och gjort ett proaktivt mediearbete om unga, som är särskilt drabbade av arbetsolyckor.
- Arbetsolyckor med dödlig utgång, bland annat Arbetsmiljöverkets analys av de arbetsolyckor med dödlig utgång som har inträffat de senaste tio åren och den preliminära årsstatistiken över antalet dödsolyckor på arbetet.
- Den pågående coronapandemin genererade ett medieintresse även i år. Intresset gällde bland annat skyddsåtgärder på arbetsplatser som bussar, skolor och inom vården. Vi har också fått många frågor om vad som gäller

för gravida arbetstagare. Myndigheten har även detta år granskats av medierna för vår hantering av coronapandemin.

Arbetsmiljöverkets poddserie Hallå arbetsmiljö!

Den poddsatsning som vi påbörjade 2020 har fortsatt under 2021. Under året har vi samlat in lyssnarnas åsikter inför det fortsatta arbetet. Under våren släppte vi ett 35 sekunder långt specialavsnitt med en uppmaning att gå in på av.se och besvara ett antal frågor om podden. Cirka 70 personer svarade på frågorna och de uttryckte sig positivt om podden.

I samband med den europeiska arbetsmiljöveckan släppte vi ett avsnitt på det EU-gemensamma temat Långvarigt stillasittande arbete, ett avsnitt som hittills har haft 3 500 lyssningar. Det totala antalet lyssningar för våra poddar sedan lanseringen 2020 uppgår till 155 000. Det mest populära avsnittet handlar om skyddsombudets roll.

Arbetsmiljöverkets nyhetsbrev

Under 2021 har vi fortsatt att publicera ett digitalt nyhetsbrev som skickas ut via mejl varje månad. Syftet med nyhetsbrevet är att skapa nytta för våra intressenter genom att ge dem relevanta nyheter och tips om arbetsmiljöarbete. Vi vill motivera dem att söka kunskap som främjar en god arbetsmiljö. Under 2021 har vi sett en fortsatt ökning av antalet prenumeranter, från cirka 5 500 till cirka 8 400. Statistiken pekar på att mottagarna läser och uppskattar innehållet. I snitt öppnar och läser 38 procent av mottagarna nyhetsbrevet och 38 procent av dem klickar vidare på någon av nyheterna. Det ökande antalet prenumeranter innebär att vi sprider information om arbetsmiljöarbete till en allt vidare krets.

Kompetensförsörjning – ett systematiskt och strategiskt arbete

Arbetsmiljöverket arbetar systematiskt med kompetensförsörjning på alla nivåer för att säkerställa att vi har rätt kompetens för att kunna uppnå verksamhetens mål. En viktig del i det arbetet är att se till att vi har en hälsosam arbetsmiljö och en lärande arbetsplats. Vår övergripande plan för kompetensförsörjning utgår från ledningens prioriteringar och från den strategiska verksamhetsplaneringen. Under 2021 har detta arbete precis som under 2020 präglats av de utmaningar som coronapandemin har medfört. Här redovisar vi de åtgärder som vi har vidtagit under året.

Sammantaget bedömer vi att vi har rätt kompetens de närmaste åren för att kunna utföra vårt uppdrag.

Attraktiv arbetsgivare

Under 2021 anställde vi 76 medarbetare (inklusive interna rekryteringar), 53 kvinnor och 23 män. År 2020 anställde vi 68 medarbetare, 43 kvinnor och 25 män. Av de rekryterade medarbetarna 2021 var 28 arbetsmiljöinspektörer, varav 18 kvinnor och 10 män. Orsaken till rekryteringarna var främst en satsning på att anställa fler arbetsmiljöinspektörer och att ersätta de som slutat på grund av pension eller av andra orsaker.

Vi arbetar löpande för att erbjuda en attraktiv arbetsplats med bra anställningsvillkor, intressanta arbetsuppgifter och goda utvecklingsmöjligheter. Överlag får vi tillräckligt med ansökningar till våra utlysta lediga tjänster, men generellt har vi svårt att hitta specialister inom bland annat teknik och bygg. Framöver kommer vi sannolikt även att få ett ökat behov av att rekrytera nya medarbetare med den kompetens som krävs för att möta kravet på ökad digitalisering.

Detta gör att vi ser ett behov av att ytterligare satsa på vårt systematiska arbete med att vara en attraktiv arbetsgivare för att attrahera och behålla medarbetare med rätt kompetens. Under året har vi därför byggt upp en karriärsida på LinkedIn och kommer via den sidan att arbeta mer med marknadsföring riktad mot de

målgrupper som vi har svårt att rekrytera från.

Arbetsplatskultur för ökad tillit och förtroende

Under 2021 har vi fullföljt och avslutat ett program som har löpt sedan 2020. Det riktade sig till samtliga medarbetare och syftade till att utveckla medarbetarskapet. Utvecklingsprogrammet innehöll samma teoretiska grund som myndighetens tidigare utvecklingsprogram för ledare. Alla som arbetar på Arbetsmiljöverket har därmed fått samma grundkunskaper om modeller och verktyg för bland annat kommunikation och återkoppling. Nya medarbetare får möjlighet att gå ett uppsamlingsprogram.

Arbetet med att fortsatt utveckla myndighetens interna kultur sker till stor del genom att teoretisk kunskap omsätts i praktiska handlingar i vardagen. För att stötta cheferna och deras medarbetare i att göra detta, har vi lyft kulturfrågan på myndighetens chefsmöten och på olika frivilliga forum för ledare.

Undersökning om arbetsklimat och meddelande- och yttrandefrihet

I juni 2021 genomförde vi en undersökning om arbetsklimat och meddelande- och yttrandefrihet. Anledningen var att vi fått signaler om att det upplevdes som att det fanns en tystnadskultur inom Arbetsmiljöverket.

Resultatet visade att många upplevde att det fanns en öppenhet och ett tillitsfullt bemötande inom myndigheten. Vi identifierade samtidigt några riskfaktorer som vi behöver jobba vidare med, som till exempel otydlighet kring vilka möjligheter man har att påverka internt samt en stundtals hård jargong.

Tillsammans behöver vi arbeta vidare så att samarbetet präglas av tillit och trivsel samt en ökad förståelse för varandras roller. Vi ser också att vi behöver arbeta vidare med att höja kompetensen i meddelarfrihet.

Arbetsmiljö

Det interna arbetsmiljöarbetet har även under 2021 till stor del präglats av coronapandemin. Den har inneburit att vi har anpassat arbetet till digitala arbetssätt och att vi har lett både andra och oss själva på distans. Under året genomförde vi, på samma sätt som 2020, en enkät för alla medarbetare och chefer för att få en bild av hur de upplevde distansarbetet. Resultatet visade att

- de flesta ansåg att det gick bra att arbeta hemifrån och att allt fler gjorde detta under hela arbetsveckan
- arbetsbelastningen var fortsatt hög hos både chefer och medarbetare, samtidigt som en hög andel medarbetare upplevde att de hade tillräcklig kontakt med sin chef
- en hög andel chefer och medarbetare upplevde att de fått tillräckligt med information från arbetsgivaren för att kunna utföra sina arbetsuppgifter
- färre personer uppgav att de hade fått nya arbetsuppgifter, vilket skiljde sig mellan de olika avdelningarna. Resultatet visade också att behovet av social kontakt med arbetskamrater hade ökat och att man önskade att videosystemen skulle bli bättre
- möjlighet till koncentration och arbetsro var mycket hög, och att majoriteten upplevde att det gick bra eller mycket bra att ha en ergonomiskt fungerande arbetsplats på hemmaplan och att få återhämtning.

Utifrån svaren på enkäten 2021 och tidigare resultat har vi under året

- arbetat för en god arbetsmiljö bland annat genom att erbjuda hemlån av höj- och sänkbara skrivbord samt hjälpmedel för att kunna stå upp och arbeta
- tagit fram en checklista som stöd till chefer som har medarbetare som arbetar hemifrån och uppdaterat skyddsronen

- kontinuerligt genomfört riskbedömningar kring pandemin och hemarbete på en myndighetsövergripande nivå tillsammans med bland annat huvudskyddsombuden
- upphandlat ett program för pausgymnastik som är tillgängligt för all personal.

Vi bedömer att de här aktiviteterna har bidragit till att underlätta för chefer och medarbetare att undersöka och åtgärda arbetsmiljön under coronapandemin.

Kränkande särbehandling, diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier

Under året har vi

- genomfört aktiviteter för att stärka kompetensen i att förebygga och förhindra sexuella trakasserier
- tagit fram en film och ett diskussionsmaterial om sexuella trakasserier
- genomfört en kurs och ett seminarium om rasism i arbetslivet.

För att ta reda på hur avdelningarna arbetar när det gäller att undersöka om det finns risk för att diskriminering och trakasserier kan uppstå, så har vi även lagt in en fråga om detta i vår årliga systematiska arbetsmiljöuppföljning.

Lokalförsörjningsstrategi

Under hösten 2020 flyttade de två kontoren i Stockholm till en ny öppen kontorslösning i Solna och under 2021 blev det nya kontoret färdigställt. Att flytta samman de två kontoren var en del av implementeringen av den lokalförsörjningsstrategi som togs fram under 2019. Under året har vi valt att inte gå vidare med att implementera lokalförsörjningsstrategin på andra orter på grund av pandemin.

Kompetenser 2019–2021

Tabellen nedan visar medelantalet anställda på Arbetsmiljöverket 2019–2021 uppdelat på män och kvinnor inom kärnverksamhet, ledning och stödverksamhet. Medelantalet anställda har minskat med 4 personer sedan 2019. Minskningen har skett inom ledning och stödverksamhet men inom kärnverksamheten har det skett en ökning med 1 person.

Tabell 26. Medelantalet anställda, all personal 2019–2021

År	2021		2020		2019	
Funktioner	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Kärnverksamhet	253	189	238	187	243	198
Ledning	37	20	38	18	40	19
Stöd	100	31	97	31	102	32
Summa	390	240	373	236	385	249
Totalt	630		609		634	

Källa: UBW

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron minskade med 0,4 procentenheter mellan 2020 och 2021. Av den totala sjukfrånvaron ökade andelen långtidssjukfrånvaro. Andelen korttidssjukfrånvaro utgör 43,2 procent av den totala sjukfrånvaron. Sjukfrånvaron minskade för både kvinnor och män, för kvinnor med 0,7 procentenheter och för män med 0,2 procentenheter. För anställda mellan 30 och 49 år minskade sjukfrånvaron med 0,6 procentenheter. För anställda som är 50 år och äldre minskade sjukfrånvaron med 0,3 procentenheter.

Tabell 27. Sjukfrånvaro över tid angiven i procent

Sjukfrånvaro	2021	2020	2019
Total sjukfrånvaro	2,6	3,0	3,4
Långtidssjukfrånvaro - andel av total sjukfrånvaro	56,8	55,5	54,0
Kvinnors sjukfrånvaro	3,0	3,7	4,3
Mäns sjukfrånvaro	1,8	2,0	2,1
Alla yngre än 30 år*	-	-	-
Alla mellan 30–49 år	2,9	3,5	3,9
Alla 50 år eller äldre	2,4	2,7	3,1

Källa: Primula

*) Sjukfrånvaron redovisas inte för grupper där antalet understiger 10 personer, eftersom uppgifterna då kan härledas till enskilda personer.

Återrapportering av uppdrag från regeringen och andra redovisningar

I detta kapitel återrapporterar vi enligt återrapporteringskravet om jämställdhetsintegrering från vårt regleringsbrev för 2021. En lista över de regeringsuppdrag som vi rapporterat separat under 2021 finns i slutet av detta kapitel.

Återrapporteringskravet i regeringens strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken under 2021–2031 (S2021/06595) rapporterar vi i kapitlet *Analys - vi ökar vår kunskap*. I samma kapitel redovisar vi även våra aktiviteter inom Arbetsmiljöverkets sektorsansvar för funktionshinderpolitiken inom arbetsmiljöområdet.

Jämställdhetsintegrering

Det övergripande målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. För att bidra till detta arbetar Arbetsmiljöverket med jämställdhetsintegrering. I syfte att få ytterligare genomslag i vår kärnverksamhet, och bidra med samhällsnytta, integrerar vi jämställdhet i vår process för planering och uppföljning. Vi arbetar kontinuerligt med att öka medvetenheten och med att praktiskt tillämpa våra kunskaper i verksamheten, till exempel vid våra inspektioner.

Under året har Arbetsmiljöverket bidragit till att uppnå målet för jämställdhetspolitiken, bland annat genom följande:

- Vi deltog i projektet Genus, arbetsmiljö och lärande (GAL), ett treårigt utvecklingsprojekt som leddes av forskare från Kungliga Tekniska högskolan. Projektets resultat var bland annat ett tillsynsstöd för genusmedvetet arbetsmiljöarbete. Det har varit till nytta för våra inspektörer och, via dem, för många arbetsgivare. Tillsynsstödet består av en guide för att arbeta genusmedvetet i det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM). Det innebär att integrera jämställdhet på ett naturligt

sätt. På så sätt kan arbetsgivare i arbetsmiljöarbetet ta hänsyn till betydelsen av kön och verka för att alla arbetstagare får lika möjligheter till en hälsosam, hållbar och trygg arbetsmiljö. Under 2021 har Arbetsmiljöverket dessutom genomfört en intern utbildning kopplad till tillsynsstödet och skrivit en slutrapport.

- Vi har under 2021 fortsatt att utveckla vårt tillsynsstöd för systematiskt arbetsmiljöarbete med uttalat fokus på jämställdhet. Vi har också implementerat tillsynsstödet i vår verksamhet. Ett första steg var en pilotaktivitet som vi genomförde under våren 2021, då våra inspektörer i obligatorisk tillsyn använde tillsynsstödet.
- Vi deltog i en workshop som AFA försäkringar anordnade. Vi presenterade där stödet för genusmedvetet arbetsmiljöarbete samt ett reflektionsmaterial om modellen "Doing Gender", som handlar om vad som skapar betydelsen av kön på en arbetsplats.

Återrapporterade regeringsuppdrag 2021

Följande regeringsuppdrag har vi rapporterat utanför årsredovisningen under 2021:

- Uppdrag att i samråd med Folkhälsomyndigheten skyndsamt ta fram en vägledning till arbetsmiljöarbetet under pandemin och för att förhindra smitta av covid-19 på arbetsplatser, februari 2021
- Uppdrag om metodutveckling för myndighetsgemensam kontroll för att motverka fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet, februari 2021
- Hantering enligt förordning om statsbidrag till arbetsmarknadens parter för att främja kunskapsutbyte och samverkan med myndigheter i syfte att motverka brott och andra regelöverträdelser i arbetslivet (2018:1404), maj 2021

- Regional skyddsombudsverksamhet 2020, maj 2021
- Indikatorer för arbetsmiljöns utveckling, maj 2021
- Uppdrag att ta fram en inriktning till uppdraget jämställdhetsintegrering i myndigheter (JiM) 2022–2025, augusti 2021

Övriga redovisningar

Vi har också redovisat vårt miljöledningsarbete till Naturvårdsverket enligt miljöledningsförordningen.

Ekonomisk översikt

Verksamhetens finansiering

Det tilldelade förvaltningsanslaget för 2021 uppgick till 665,3 miljoner kronor (mnkr) vilket är en ökning med 7,2 mnkr jämfört med 2020. Förvaltningsanslaget hade ett ingående överföringsbelopp (sparande) på 18,7 mnkr. Arbetsmiljöverket har förbrukat hela årets tilldelade förvaltningsanslag samt 9,3 mnkr av det ingående anslagssparandet och har nu ett utgående anslagssparande om 9,4 mnkr.

Intäkter av anslag utgjorde 99 procent av intäkterna för 2021. Övriga intäkter utgjordes främst av bidragsintäkter. Totalt uppgick intäkter av anslag till 681,8 mnkr vilket är en ökning med 26,1 mnkr jämfört med 2020.

Verksamhetens intäkter av bidrag uppgick till 4,7 mnkr vilket är en minskning med 0,9 mnkr jämfört med 2020. Intäkter av avgifter har minskat med 0,3 mnkr jämfört med 2020 och uppgår 2021 till 0,7 mnkr. Av intäkterna avser 0,6 mnkr den särskilda informationsverksamheten.

Verksamhetens kostnader

De totala kostnaderna för verksamheten uppgick till 687,2 mnkr vilket är en ökning med 24,9 mnkr jämfört med 2020.

Personalkostnaderna har ökat med 31,1 mnkr medan lokalkostnaderna har minskat med 5,2 mnkr. Ökade personalkostnader förklaras främst av fler anställda men också av en större ökning av semesterlöneskulden än 2020. De lägre lokalkostnaderna förklaras främst av lägre hyreskostnader i Stockholm/Solna efter flytten till nya lokaler i november 2020.

Övriga driftkostnader har minskat med 1,2 mnkr jämfört med 2020 vilket främst förklaras av minskade köp av konsulttjänster.

Transfereringar

Transfereringarna utgörs till största delen av bidrag till de centrala arbetstagarorganisationerna LO, Saco, TCO och Svenska hamnarbetarförbundet för deras arbete med den regionala skyddsombudsverksamheten. Under 2021 uppgick dessa bidrag till 110,7 mnkr, varav 19,6 mnkr var slutbetalningar för 2020 års verksamhet.

En annan del av transfereringarna utgörs av bidrag till arbetsmarknadens parter enligt förordning (2018:1404) om statsbidrag till arbetsmarknadens parter för att främja kunskapsutbyte och samverkan med myndigheter i syfte att motverka brott och andra regelöverträdelser i arbetslivet.

Efter ansökan så har totalt 1,4 mnkr av tillgängliga 4,5 mnkr utbetalats. Under året har också 0,2 mnkr av förra årets bidragsutbetalningar återbetalats från mottagarna.

I transfereringarna ingår också utbetalningar av bidrag till de sju myndigheter som tillsammans med Arbetsmiljöverket samarbetar kring metodutveckling för myndighetsgemensam kontroll för att motverka fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet, i enlighet med uppdrag A2021/00085/ARM. Under året har 18,0 mnkr utbetalats. Återbetalning av sammanlagt 5,1 mnkr har gjorts från fyra av dessa myndigheter avseende ej förbrukade bidrag för 2020.

Tabell 28. Regional skyddsombudsverksamhet (Belopp i tkr)

	Regional skyddsombudsverksamhet			Standardiseringsverksamhet			Totalt		
	2021	2020	2019	2021	2020	2019	2021	2020	2019
Beviljade bidrag	110 500	110 500	110 087	1 500	1 500	1 500	112 000	112 000	111 587
Utbetalat									
LO	83 766	83 760	83 416	1 000	1 160	1 250	84 766	84 920	84 666
TCO	20 342	20 345	20 282	190	260		20 532	20 605	20 282
Saco	6 191	6 195	6 189	0	80		6 191	6 275	6 189
SHF	165	200	200	0	0		165	200	200
Återbetalning ej förbrukade medel*	-85	0	-10 361	-848	-87		-933	-87	-10 361
Summa	110 379	110 499	99 726	342	1 413	1 250	110 721	111 913	100 976

Källa: UBW

Avgiftsbelagd verksamhet

Arbetsmiljöverkets avgiftsbelagda verksamhet utgörs i huvudsak av den särskilda informationsverksamheten. Omsättningen i denna verksamhet uppgick under året till 0,6 mnkr vilket är en minskning med 0,3 mnkr jämfört med 2020.

Den minskade försäljningen kan sannolikt förklaras med att det inte givits ut mer än ett

fåtal nya föreskrifter samt att möjligheten att prenumerera på nya föreskrifter upphörde 2020. Resultatet för året blev 0 mnkr och det ackumulerade resultatet i verksamheten uppgår till 0 mnkr.

Arbetsmiljöverkets övriga intäkter av avgifter uppgick under året till 0,1 mnkr.

Tabell 29. Intäkter och kostnader samt resultat i den särskilda informationsverksamheten (Belopp i tkr)

Uppdragsverksamhet	Över-/underskott t.o.m. 2019	Budget Intäkter*	Utfall Intäkter	Budget Kostnader*	Utfall Kostnader	Budget Över-/underskott*	Utfall Över-/underskott	UB Över-/underskott
Särskild informationsverksamhet	3	1 100	608	1 100	611	0	-3	0
Summa	3	1 100	608	1 100	611	0	-3	0

Källa: UBW

* Budget enligt regleringsbrev för 2021.

Tabell 30. Särskild informationsverksamhet jämförelse 2019–2021 (Belopp i tkr)

	2021	2020	2019
Intäkt av avgifter	608	911	4 687
Kostnader	-611	-911	-4 687
Över-/underskott	-3	0	0
Ack. resultat	0	3	3

Källa: UBW

Kostnader och intäkter fördelade på verksamhetsområde (Belopp i tkr)

Verksamhetsområde	2021	2020	2019
Analys			
Intäkter av anslag	40 050	37 357	37 721
Andra intäkter än anslag	2 333	838	1 747
Summa intäkter	42 383	38 196	39 468
Kostnader	42 383	38 196	39 468
Regler			
Intäkter av anslag	90 023	84 228	88 604
Andra intäkter än anslag	1 224	644	223
Summa intäkter	91 248	84 873	88 827
Kostnader	91 248	84 873	88 827
Kommunikation			
Intäkter av anslag	56 579	53 039	38 121
Andra intäkter än anslag	1 657	4 088	5 759
Summa intäkter	58 237	57 127	43 881
Kostnader	58 239	57 127	43 881
Inspektion			
Intäkter av anslag	495 169	481 106	474 905
Andra intäkter än anslag	190	1 051	454
Summa intäkter	495 359	482 157	475 359
Kostnader	495 359	482 157	475 359
Totalt			
Intäkter av anslag	681 821	655 731	639 351
Andra intäkter än anslag	5 405	6 622	8 183
Summa intäkter	687 226	662 352	647 534
Summa kostnader	687 228	662 352	647 534

Sammanställning över väsentliga uppgifter (Belopp i tkr)

	2021	2020	2019	2018	2017
Låneram i Riksgäldskontoret					
Beviljad i regleringsbrevet	54 800	54 800	54 800	48 000	58 000
Utnyttjad	19 045	28 118	27 302	24 717	30 799
Räntekontokredit hos Riksgäldskontoret					
Beviljad i regleringsbrevet	60 000	60 000	60 000	57 000	60 000
Maximalt utnyttjad	0	0	0	0	0
Räntekonto					
Ränteintäkter	0	0	0	0	0
Räntekostnader	0	3	156	260	281
Avgiftsintäkter					
- beräknat belopp enligt regleringsbrevet	1 100	3 000	6 000	7 000	8 000
- utfall (inkl. övriga intäkter)	692	1 019	5 018	7 196	7 175
Ej disponibla intäkter	-	-	-	-	-
Anslagskredit					
Beviljad	20 858	19 757	19 036	18 927	18 325
Utnyttjad	0	0	0	0	1 579
Anslagssparande	19 130	25 858	32 643	12 940	1 344
Bemyndiganden					
Tilldelade bemyndiganden	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Varav gjorda åtaganden	19 597	19 596	19 970	19 970	19 970
Personal					
Årsarbetskrafter	606	585	600	622	601
Medelantal anställda ¹⁾	630	609	634	639	630
Driftkostnad					
Per årsarbetskraft	1 116	1 114	1 059	1 015	1 051
Kapitalförändring					
Årets	-3	0	0	262	-952
Balanserad	3	3	3	-259	693

1) Beräknat på ett medelvärde av fyra mättnidpunkter.

Resultaträkning

(Belopp i tkr)	Not	2021	2020
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag		681 821	655 731
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1	692	1 019
Intäkter av bidrag	2	4 695	5 598
Finansiella intäkter	3	18	5
Summa verksamhetens intäkter		687 226	662 352
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	4	-564 623	-533 554
Kostnader för lokaler	5	-35 972	-41 201
Övriga driftkostnader	6	-75 448	-76 644
Finansiella kostnader	7	-20	-15
Avskrivningar och nedskrivningar		-11 165	-10 938
Summa verksamhetens kostnader		-687 228	-662 352
Verksamhetsutfall		-3	0
Transfereringar	8		
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		124 803	119 848
Lämnade bidrag		-124 803	-119 848
Saldo transfereringar		0	0
Årets kapitalförändring	9	-3	0

Balansräkning

(Belopp i tkr)	Not	2021-12-31	2020-12-31
Tillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar	10		
Balanserade utgifter för utveckling		3 293	4 913
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		253	593
Summa Immateriella anläggningstillgångar		3 545	5 506
Materiella anläggningstillgångar	11		
Förbättringsutgifter på annans fastighet		3 553	5 262
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		12 183	17 592
Summa Materiella anläggningstillgångar		15 736	22 854
Varulager m.m.	12		
Varulager och förråd		632	949
Summa Varulager m.m.		632	949
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		77	77
Fordringar hos andra myndigheter	13	6 561	6 500
Övriga kortfristiga fordringar		22	146
Summa Kortfristiga fordringar		6 661	6 723
Periodavgränsningsposter	14		
Förutbetalda kostnader		12 398	12 103
Summa Periodavgränsningsposter		12 398	12 103
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	15	-5 139	-17 193
Summa Avräkning med statsverket		-5 139	-17 193
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	16	92 820	94 049
Summa Kassa och bank		92 820	94 049
Summa tillgångar		126 652	124 991
Kapital och skulder			
Myndighetskapital	17		
Balanserad kapitalförändring		3	3
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	9	-3	0
Summa Myndighetskapital		0	3
Avsättningar	18		
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser		1 812	2 259
Övriga avsättningar		9 161	8 100
Summa Avsättningar		10 973	10 359
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	19	19 045	28 118
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	20	16 413	17 360
Leverantörsskulder		19 024	13 194
Övriga kortfristiga skulder	21	8 527	8 222
Summa Skulder m.m.		63 010	66 895
Periodavgränsningsposter	22		
Upplupna kostnader		52 201	44 360
Oförbrukade bidrag		468	3 375
Summa Periodavgränsningsposter		52 670	47 735
Summa kapital och skulder		126 652	124 991
Ansvarsförbindelser		Inga	Inga

Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag (Belopp i tkr)	Not	Ingående överförings- belopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överförings- belopp
Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv 2:1 Arbetsmiljöverket anslagspost 1. Förvaltningskostnader (ram),	23	18 706	665 281		683 987	-674 554	9 433
anslagspost 2. Medel för arbete mot arbetslivskriminalitet (ram)	24		30 000		30 000	-21 582	8 418
2:6 Regional skyddsombudsverksamhet anslagspost 1. Medel för regional skyddsombudsverksamhet (ram)		87	112 000	-87	112 000	-110 721	1 279
Summa anslag		18 793	807 281	-87	825 987	-806 857	19 130

Avslutade anslag (Belopp i tkr)	Ingående överförings- belopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överförings- belopp
Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv 2:1 Arbetsmiljöverket anslagspost 3. Medel för metodutveckling av myndighetssamverkan (ram)	7 065		-7 065			
Summa anslag	7 065		-7 065			

Redovisning av bemyndiganden

Anslag/ Anslagsbenämning (Belopp i tkr)	Not	Tilldelad bemyndiganderam	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden	Utestående åtaganden fördelning per år			
					2022	2023	2024	2025
Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv 2:6 Arbetsmiljöverket anslagspost 1. Medel för regional skyddsombudsverksamhet (ram)		20 000	19 596	19 597	19 597			

Kommentarer till anslagsredovisningen**Anslag 14.2:1, ap.1**

Regleringsbrev 2020-12-17, anslaget 14:2:1 ap.1. tilldelade medel 665 281 tkr. Ingående överföringsbelopp från 2020, 18 706 tkr.

Anslag 14.2:1, ap.2

Regleringsbrev 2020-12-17, anslaget 14:2:1 ap.2. Tilldelade medel 30 000 tkr.

Anslag 14.2:6, ap.1

Regleringsbrev 2020-12-17, anslaget 14:2:6 ap.1. Tilldelade medel 112 000 tkr.

Finansiella villkor i regleringsbrev avseende budgetår 2021**Anslag 14.2:1, ap.2**

Arbetsmiljöverket får använda 7 500 tkr för arbete mot arbetslivskriminalitet.

Arbetsmiljöverket ska senast den 31 mars 2021 betala ut 4 500 tkr till Polismyndigheten, 3 000 tkr vardera till Ekobrottsmyndigheten, Migrationsverket och Skatteverket, 1 500 tkr vardera till Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Jämställdhetsmyndigheten för arbete mot arbetslivskriminalitet. Arbetsmiljöverket ska meddela mottagande myndigheter hur ej förbrukade medel ska återbetalas till Arbetsmiljöverket. Medlen får endast användas efter särskilt regeringsbeslut. Under året har totalt 18 000 tkr utbetalats.

Arbetsmiljöverket ska betala ut 4 500 tkr enligt förordningen (2018:1404) om statsbidrag till arbetsmarknadens parter för att främja kunskapsutbyte och samverkan med myndigheter i syfte att motverka brott och andra regelöverträdelser i arbetslivet. Medel som inte används ska återbetalas till Arbetsmiljöverket. Arbetsmiljöverket ska senast den 20 maj 2022 till Regeringskansliet (Arbetsmarknadsdepartementet) lämna en sammanställning av de redovisningar som lämnats enligt 13 § i förordningen. Under året har 1 425 tkr utbetalats.

Anslag 14.2:6, ap.1

Arbetsmiljöverket ska betala ut högst 110 500 tkr efter rekvisition från de centrala arbetstagarorganisationerna (LO, TCO och Saco) och Svenska Hamnarbetareförbundet för den regionala skyddsombudsverksamheten.

Under året har 110 464 tkr utbetalats.

Arbetsmiljöverket ska betala ut högst 1 500 tkr efter rekvisition från de centrala arbetstagarorganisationerna (LO, TCO och Saco) för stöd till deras deltagande i standardiseringsverksamheten. Under året har 1 190 tkr utbetalats.

Bemyndiganden**Anslag 14.2:6, ap.1**

Arbetsmiljöverket får under år 2021 besluta om den del av den regionala skyddsombudsverksamheten som medför utgifter för år 2022.

Anslagskredit**Anslag 14.2:1, ap.1 20 858 tkr**

Arbetsmiljöverket har inte överskridit tilldelad anslagskredit.

Tilläggsupplysningar och noter

1 Allmänt

Arbetsmiljöverkets bokföring följer god redovisningssed och förordning (2000:606) om myndigheters bokföring samt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till denna. Årsredovisningen har upprättats i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till denna. Maskinella avrundningar kan ge mindre differenser vid manuella summeringar.

2 Kommentarer till resultatredovisningen

UBW: ekonomisystem.

Brytdag 2022-01-05

UBW: tidredovisning.

Brytdag 2021-12-31

Primula: lön.

Brytdag 2021-12-31

3 Tillämpade redovisningsprinciper

3.1 Värdering av fordringar och skulder

Fordringarna har upptagits till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt. Beloppen redovisas som periodavgränsningsposter i de fall faktura eller motsvarande inkommit efter fastställd brytdag 2022-01-05 eller när fordrings- eller skuldbeloppet inte är exakt känt när bokslutet upprättas. Övriga händelser tas upp som fordringar respektive skulder.

3.2 Periodavgränsningsposter

Som periodavgränsningspost bokförs belopp som överstiger 50 tkr.

3.3 Värdering av anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar

All anskaffning med en ekonomisk livslängd om minst tre år och ett anskaffningsvärde om minst ett halvt prisbasbelopp redovisas som anläggningstillgång.

Anläggningstillgångar skrivs av linjärt över den bedömda ekonomiska livslängden. Avskrivningar påbörjas den månad då tillgången tagits i bruk i avsedd verksamhet.

Följande avskrivningstider tillämpas:

- byggnadsinventarier, 3–7 år
- förbättringsutgifter på annans fastighet, 3–7 år
- kontorsmöbler, 7 år
- datorer och kringutrustning, 3–4 år
- kontorsmaskiner, 4 år

Immateriella anläggningstillgångar

Som immateriella anläggningstillgångar redovisas förvärvade licenser och rättigheter för dataprogram samt egenutvecklade IT-system om den beräknade livslängden överstiger tre år. För förvärvade licenser och rättigheter ska anskaffningsvärdet uppgå till minst ett halvt prisbasbelopp och för egenutvecklade IT-system ska utvecklingsutgifterna uppgå till minst 300 tkr.

Immateriella anläggningstillgångar skrivs av fr.o.m. den månad programvaran/systemet tas i bruk. Avskrivningstiden är fem år.

3.4 Varulager

Lager av informationsprodukter

Lagret av informationsprodukter har värderats enligt FIFO-principen.

Anskaffningsvärdet för artikelgruppen Regler (föreskrifter med mera) har reducerats för inkurans enligt följande:

- Regler äldre än tre år och med en omsättning mindre än 10 procent av lagersaldot avskrivs helt.
- regler äldre än tre år med inleverans under året och med en omsättning mindre än 5 procent av lagersaldot avskrivs helt.

Övriga regler tas upp till hela anskaffningsvärdet och övriga diverse produkter (pärmar med mera) tas upp till hela anskaffningsvärdet.

3.5 Leasing

Arbetsmiljöverket leasar förmånsbilar till i huvudsak inspektörer inom inspektionsverksamheten. Arbetsmiljöverket har sedan 2020 avtal med Leaseplan AB och Arento AB om leasing av förmånsbilar. Avtalen har klassificerats som operationell leasing.

Framtida leasingavgifter enligt avtalen uppgick vid utgången av 2021 till 14 147 tkr inklusive ej avdragsgill moms. Det är en minskning med 13 procent jämfört med föregående år. Totalt leasades 145 bilar vid utgången av 2021. Under året har 36 kontrakt löpt ut och 31 nya kontrakt tecknats.

Tabell 31. Framtida leasingavgifter förmånsbilar (belopp i tkr)

År	2021-12-31	2020-12-31
1	8 201	7 535
2-3	5 946	8 753

Källa: Leaseplan AB, Arento AB

4 Förändrade redovisningsprinciper

Inga förändrade redovisningsprinciper under 2021.

5 Ekonomiskt mål för den avgiftsfinansierade verksamheten

För den särskilda informationsverksamheten gäller enligt regleringsbrevet att denna får finansieras med avgifter i lämplig omfattning med hänsyn till syftet med verksamheten.

6 Uppgifter om sjukfrånvaro enligt 7 kap. 3 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag

Tabell över sjukfrånvaron finns under avsnittet *Kompetensförsörjning*.

7 Uppgifter om ledande befattningshavare enligt 7 kap. 2 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag

I tabellen nedan redovisas uppgifter om ledande befattningshavare och ledamöterna i Arbetsmiljöverkets insynsråd. I de redovisade beloppen ingår skattepliktiga ersättningar såsom löner, arvoden samt skattepliktiga förmåner utbetalda under 2021. Dessutom redovisas uppgifter om uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter samt uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag.

Tabell 32. Ersättningar till ledande befattningshavare

Ersättningar och andra uppdrag 2021	Belopp, kr
Erna Zelmin , generaldirektör	1 456 299
Pia Blank Thörnroos	9 000
Cicie Weidby Ledamot i insynsrådet för MYNAK	9 000
Johan Andersson , Ledamot i insynsrådet för MYNAK	10 500
Saila Quicklund Ledamot i Polismyndighetens insynsråd (riks + region nord)	10 500
Johan von Sydow Ledamot i insynsrådet för Folkhälsomyndigheten	10 500
Jan Gulliksen Styrelseledamot Sveriges Radio AB Styrelseledamot Karlstads universitet Styrelseledamot Gulliksen Consulting AB Ledamot i Voksenåsen AS	9 000

Källa: Primula

Noter (Belopp i tkr)

1	Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2021	2020
	Avgiftsbelagd verksamhet		
	Offentligrättslig verksamhet		
	Övriga offentligrättsliga avgifter	1	1
	Uppdragsverksamhet		
	Avgiftsbelagd informationsverksamhet	608	911
	Övriga intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen	83	106
	Totalt Intäkter av avgifter och andra ersättningar	692	1 019
2	Intäkter av bidrag	2021	2020
	Bidrag från annan myndighet	2 363	4 818
	Bidrag från EU	1 828	300
	Bidrag från övriga organisationer	504	480
	Summa	4 695	5 598
	Bidrag från annan myndighet består av 1 000 tkr från Kammarkollegiet för en fortsättning av uppdraget kring särskilda informationsinsatser om arbetsmiljö med anledning av spridningen av sjukdomen covid-19. Det består också av 532 tkr för uppdraget att inkomma med underlag inför en kommande nationell strategi inom området psykisk hälsa och suicidal prevention samt 300 tkr avseende uppdraget att ta fram en strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken. Posten består också av bidrag avseende arbetsmarknadsstöd utbetalat av Arbetsförmedlingen. Posten Bidrag från EU består av ett bidrag till ett nordiskt och baltiskt samarbetsprojekt med fokus på gränsöverskridande samarbete för att motverka odeklarerat arbete. Projektet har avslutats under 2021. Posten bidrag från övriga organisationer består av bidrag från norska staten avseende nordiska expertgruppen (NEG).		
3	Finansiella intäkter	2021	2020
	Ränteintäkt på avistalån Riksgäldskontoret	0	1
	Övriga finansiella intäkter	18	4
	Summa	18	5
	Räntan på konton och lån i Riksgälden har under hela 2021 varit 0 % varför intäkten är 0 kr.		
4	Kostnader för personal	2021	2020
	Lönekostnader, exklusive arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal.	-351 620	-330 162
	<i>Varav arvoden till insynsråd och annan ej anställd personal</i>	-59	-36
	Lagstadgade arbetsgivaravgifter	-108 822	-103 618
	Premier för avtalsförsäkringar m.m.	-64 511	-64 965
	Övriga personalkostnader	-39 670	-34 810
	Summa	-564 623	-533 554

Noter (Belopp i tkr)

5	Kostnader för lokaler	2021	2020
	Lokalhyror	-31 852	-35 162
	Övriga lokalkostnader	-4 120	-6 039
	Summa	-35 972	-41 201
	Jämförelsetalen för 2020 har justerats då ett belopp om 89 tkr redovisades under fel rubrik. Beloppet har nu flyttats från övriga lokalkostnader till lokalhyror.		
6	Övriga driftkostnader	2021	2020
	Tjänster, utomstatliga	-34 738	-28 647
	Tjänster, inomstatliga	-3 016	-11 461
	Skatter	-1 477	-2 141
	Leasingavgifter	-11 739	-11 744
	Datatjänster	-13 497	-11 100
	Resekostnader	-319	-1 385
	Telefoni	-3 007	-2 760
	Tryckning av publikationer samt pappersvaror	-757	-878
	Övrigt	-6 898	-6 529
	Summa	-75 448	-76 644
	Kostnader för köpta tjänster inomstatliga är lägre än 2020 främst till följd av att Arbetsmiljöverket erhållit delfinansiering från andra myndigheter för ett gemensamt inköp av kommunikationstjänster. Denna delfinansiering har bokförts som kostnadsreducering enligt instruktion från ESV. Erhållen delfinansiering uppgår till 4 943 tkr. Gjorda inköp av denna tjänst är redovisad under tjänster utomstatliga med totalt 6 938 tkr		
7	Finansiella kostnader	2021	2020
	Ränta på räntekonto Riksgäldskontoret	0	-3
	Kostnadsränta övriga inomstatliga utom Riksgäldskontoret	-11	0
	Övriga finansiella kostnader	-10	-12
	Summa	-20	-15
	Räntekostnader avseende behållningen på räntekontot i Riksgälden uppgår till 0 kr med anledning av att räntan på avistalån och räntekonto varit 0 % under hela 2021.		
8	Transfereringar	2021	2020
	Finansierat via anslag		
	Medel för regional skyddsombudsverksamhet	-110 721	-111 913
	Medel för arbete mot arbetslivskriminalitet	-14 082	-7 935
	Summa	-124 803	-119 848
	Medel för arbete mot arbetslivskriminalitet benämndes tidigare medel för metodutveckling av myndighetssamverkan. Anslagna medel för dessa transfereringar har ökat från 15 000 tkr 2020 till 22 500 tkr 2021. Av anslagna medel har 8 418 tkr inte förbrukats beroende på ej ansökta medel med 3 075 tkr samt återbetalningar avseende 2020 med 5 343 tkr.		

Noter (Belopp i tkr)

9	Årets kapitalförändring	2021	2020
	Avgiftsfinansierad informationsverksamhet, årets resultat	-3	0
	Summa	-3	0
10	Immateriella anläggningstillgångar	2021-12-31	2020-12-31
	Balanserade utgifter för utveckling		
	IB anskaffningsvärde	36 324	35 207
	Årets anskaffningar	111	1 117
	UB anskaffningsvärde	36 435	36 324
	 IB ack. avskrivningar	 -31 411	 -28 737
	Årets avskrivningar	-1 732	-2 674
	UB ack. avskrivningar	-33 143	-31 411
	 Bokfört värde	 3 293	 4 913
	 Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		
	IB anskaffningsvärde	21 196	21 196
	UB anskaffningsvärde	21 196	21 196
	 IB ack. avskrivningar	 -20 603	 -20 222
	Årets avskrivningar	-340	-381
	UB ack. avskrivningar	-20 943	-20 603
	 Bokfört värde	 253	 593

Noter (Belopp i tkr)

11	Materiella anläggningstillgångar	2021-12-31	2020-12-31
	Förbättringsutgifter på annans fastighet		
	IB anskaffningsvärde	11 435	14 504
	Årets anskaffningar	0	3 552
	Årets utrangeringar	0	-6 621
	UB anskaffningsvärde	11 435	11 435
	 IB ack. avskrivningar	 -6 173	 -9 974
	Årets avskrivningar	-1 709	-1 704
	Årets utrangeringar	0	5 505
	UB ack. avskrivningar	-7 882	-6 173
	 Bokfört värde	 3 553	 5 262
	 Maskiner, inventarier, installationer med mera		
	IB anskaffningsvärde	68 025	70 144
	Årets anskaffningar	1 974	8 931
	Årets utrangeringar	0	-11 049
	UB anskaffningsvärde	69 999	68 025
	 IB ack. avskrivningar	 -50 433	 -54 777
	Årets avskrivningar	-7 383	-6 180
	Årets utrangeringar	0	10 523
	UB ack. avskrivningar	-57 817	-50 433
	 Bokfört värde	 12 183	 17 592
12	Varulager med mera	2021-12-31	2020-12-31
	Varulager	632	949
	Varulagret består av tryckta föreskrifter till försäljning.		
13	Fordringar hos andra myndigheter	2021-12-31	2020-12-31
	Mervärdesskattefordran	6 511	6 313
	Övriga fordringar	50	186
	Summa	6 561	6 500

Noter (Belopp i tkr)

14	Periodavgränsningposter	2021-12-31	2020-12-31
	Förutbetalda kostnader		
	Förutbetalda hyror	8 785	8 617
	Datatjänster	2 983	2 942
	Förutbetalda leasingavgifter (förmånsbilar)	152	219
	Övriga förutbetalda kostnader	478	325
	Summa	12 398	12 103
15	Avräkning med statsverket	2021-12-31	2020-12-31
	Anslag i icke räntebärande flöde		
	Ingående balans	419	905
	Redovisat mot anslag	132 303	122 847
	Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande konto	-129 289	-123 334
	Fordran avseende anslag i icke räntebärande flöde	3 432	419
	Anslag i räntebärande flöde		
	Ingående balans	-18 706	-13 658
	Redovisat mot anslag	674 554	653 045
	Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-665 281	-658 093
	Skuld avseende anslag i räntebärande flöde	-9 433	-18 706
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
	Ingående balans	1 094	1 408
	Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-233	-314
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	861	1 094
	Summa avräkning med statsverket	-5 139	-17 193
16	Behållning/kredit räntekonto i Riksgäldskontoret	2021-12-31	2020-12-31
	Behållning på räntekonto i RGK	92 820	94 049
	Beviljad räntekontokredit för år 2021 är 60 000 tkr.		

Noter (Belopp i tkr)

17 Myndighetskapital				
	Bal. Kap. Anslags- fin. verks.	Bal. Kap. Avgifts- fin. verks.	Kapitalförändring enligt RR	Summa
Föregående års UB	0	3	0	3
A Ingående balans	0	3	0	3
Föregående års kapitalförändring	0	0	0	0
Årets kapitalförändring			-3	-3
B Summa årets förändring	0	0	-3	-3
C Utgående balans	0	3	-3	0

18 Avsättningar	2021-12-31	2020-12-31
Pensioner		
Ingående avsättning	2 259	1 069
Årets pensionskostnad	777	1 926
Årets pensionsutbetalningar	-1 224	-736
Utgående avsättning för pensioner	1 812	2 259
Under året har 4 beslut om delpension fattats.		
Övriga avsättningar		
Lokala omställningsmedel		
Ingående avsättning för lokala omställningsmedel	8 100	7 099
Årets avsättning	1 061	1 001
Utgående avsättning	9 161	8 100
Under 2022 beräknas inte några omställningsmedel användas.		

19 Lån i Riksgäldskontoret	2021-12-31	2020-12-31
Ingående skuld	28 118	27 302
Lån upptagna under året	2 087	13 462
Årets amorteringar	-11 160	-12 645
Summa Lån i Riksgäldskontoret	19 045	28 118
Beviljad låneram	54 800	54 800

20 Kortfristiga skulder till andra myndigheter	2021-12-31	2020-12-31
Leverantörsskulder	6 702	8 386
Arbetsgivaravgifter	9 253	8 919
Mervärdesskatt	459	54
Summa	16 413	17 360

Noter (Belopp i tkr)

21 Övriga kortfristiga skulder	2021-12-31	2020-12-31
Personalens källskatt	8 495	8 220
Övriga kortfristiga skulder	32	2
Summa	8 527	8 222
22 Periodavgränsningsposter	2021-12-31	2020-12-31
Upplupna kostnader		
Upplupna semesterlöner inkl. sociala avgifter	47 301	40 199
Upplupna löner inkl. sociala avgifter	4 405	2 912
Övriga upplupna kostnader	495	1 249
Summa	52 201	44 360
Oförbrukade bidrag		
Inomstatliga bidrag	468	280
Utomstatliga bidrag	0	3 095
Summa	468	3 375
Totalt periodiseringsposter	52 670	47 735
Oförbrukade inomstatliga bidrag avser bidrag från Kammarkollegiet vilket kommer att återbetalas under 2022.		

Anslagsredovisning

23	Anslag 14.2:1, ap.1	2021
	Utgifter i anslagsredovisningen	674 554
	Varav redovisat:	
	Intäkter av anslag i resultaträkningen	674 321
	Semesterlöneskuld intjänad till och med 2008 som redovisats mot anslag enligt övergångsbestämmelsen till 12 § anslagsförordningen (2011:223)	233

Utfallet uppgår till 101,4 % av tilldelat anslag.

24	Anslag 14.2:1, ap.2	2021
	Utgifter i anslagsredovisningen	21 582
	Varav redovisat:	
	Intäkter av anslag i resultaträkningen	7 500
	Utbetalda bidrag i avsnittet transfereringar	14 082

Utfallet uppgår till 71,9 % av tilldelat anslag.

Anledningarna till den lägre förbrukningen är flera. Dels har återbetalningar av 2020 års medel gjorts från andra myndigheter med 5 121 tkr, dels har andra bidragsmottagare gjort återbetalningar med 222 tkr. Till detta kommer att årets ansökningar av bidrag från arbetsmarknadens parter endast uppgick till 1 425 tkr av tillgängliga 4 500 tkr.

Beslutsmening

Årsredovisning för Arbetsmiljöverket

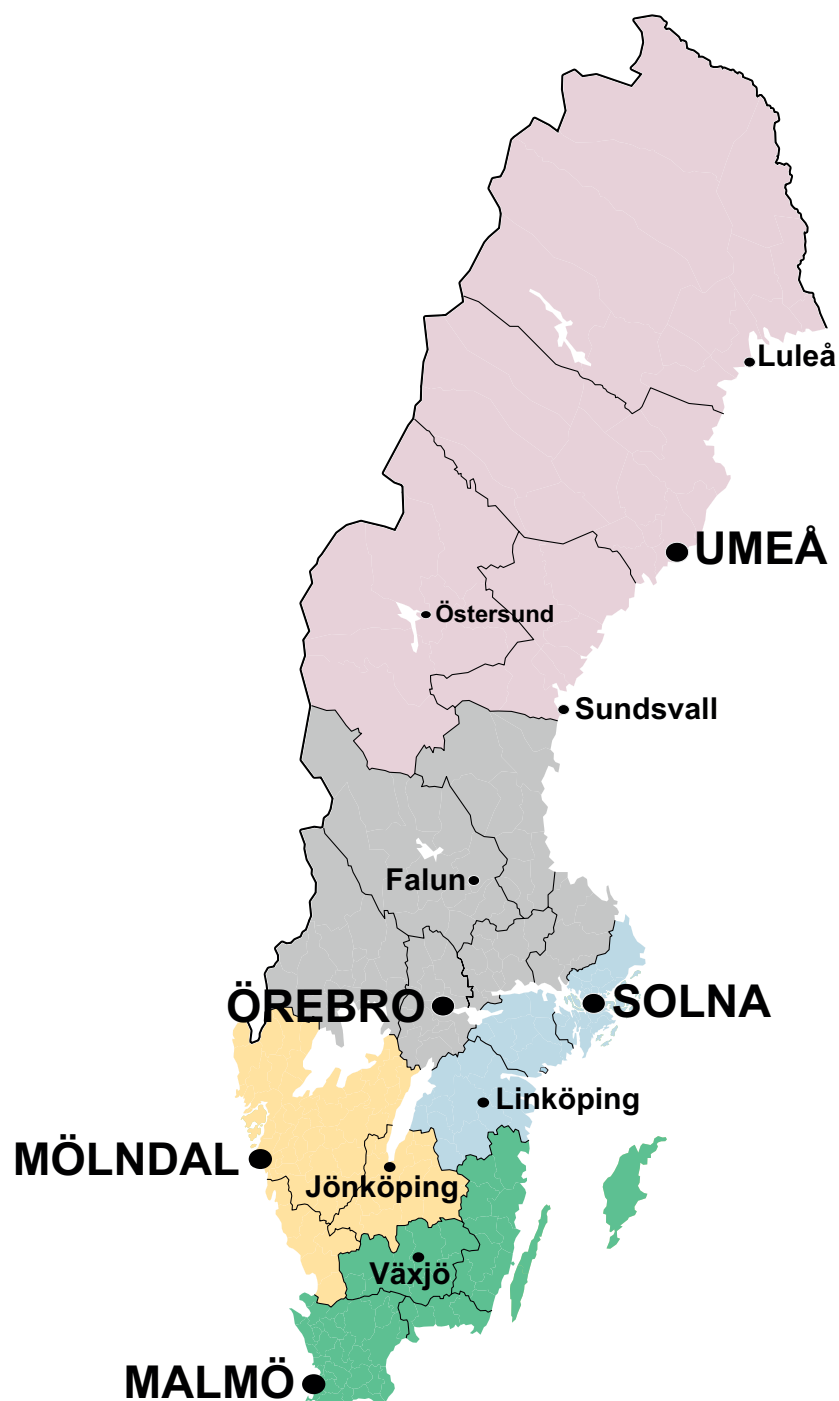
Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Solna 2022-02-22

Erna Zelmin
Generaldirektör

Här finns Arbetsmiljöverket

Vår organisation 2021

av.se

Vår vision: Ingen ska bli sjuk, skadas eller dö av jobbet

ARBETSMILJÖ
VERKET